

Κατάλογος Έκθεσης

πληρωμές payments

Ένας οδικός χάρτης
A road map

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Τυπώθηκε τον Απρίλιο του 2019

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας
και Τεκμηρίωσης

Ελ. Βενιζέλου 21
102 50 Αθήνα
Τηλ. 210 320 3562

© 2019 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ISBN: 978-960-7032-90-4 (έντυπη έκδοση)
ISBN: 978-618-5536-27-5 (ηλεκτρονική έκδοση)
<https://doi.org/10.52903/ccrd.c1.2019>

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Συντελεστές

Γενική Επιμέλεια:

Γιώργος Κορφιάτης

Μάνος Κορδάκης

Κείμενα:

Γιώργος Κορφιάτης

Ηλίας Γρίβας

Σωτηρία Δόντη

Κατερίνα Ιωάννου-Σιούτα

Ηρακλής Παπαγεωργίου

Στέλιος Χρυσομάλλης

Γενικός συντονισμός:

Νίκος Δουγέκος

Γλωσσική επιμέλεια

και μεταφράσεις:

Γιώργος Σεφερλής

Χριστίνα Λιναρδάκη

Ευτυχία Παναγιώτου

Γραφιστικός σχεδιασμός:

Νίκος Δουγέκος

Έφη Παναγιωτίδη

Φωτογραφίες:

Φωτογραφικό αρχείο Τμήματος

Μουσείου και Συλλογών

Εκτύπωση και βιβλιοδεσία:

Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμ-
ματίων και Αξιών της Τράπεζας

της Ελλάδος / Τμήμα Εκτύπωσης

Ειδικών Προϊόντων

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	9	Ο καταλυτικός ρόλος του Ευρωσυστήματος στις πληρωμές με κάρτες	60
Πρόλογος	11		
Ένας θαυμαστός καινούργιος κόσμος	12		
Η αθέατη πλευρά των πληρωμών	14		
Λογαριασμός πληρωμών	17	Επιταγές	65
Χρήσεις του λογαριασμού πληρωμών	18	Ιστορική αναδρομή	65
Τι επιφυλάσσει το μέλλον για τη χρήση των λογαριασμών πληρωμών;	20	Νομικό πλαίσιο	66
<i>Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών (ΠΥΠ)</i>	21	Τι είναι η επιταγή; Ποιοι εμπλέκονται;	67
<i>Ο IBAN στην Ελλάδα</i>	22	Πώς είναι μια επιταγή;	68
<i>Ψηφιακό Νόμισμα Κεντρικής Τράπεζας (CBDC)</i>		Χρήση	69
<i>και Τεχνολογία Κατανεμημένου Καθολικού (DLT)</i>	26	Τύποι επιταγής	70
		Πληρωμή της επιταγής	71
		Συστήματα συμψηφισμού επιταγών	73
Μεταφορά πίστωσης	29	Άμεση χρέωση	75
Ιστορική αναδρομή	29	Ιστορική αναδρομή	75
Τι είναι η μεταφορά πίστωσης;	31	Τι είναι η άμεση χρέωση;	77
Απλοί και σύνθετοι τρόποι μεταφοράς πίστωσης	32	Χρήση της υπηρεσίας άμεσης χρέωσης	80
Πώς εκκινείται μια πληρωμή μεταφοράς πίστωσης;	34	Διαδικασίες και υποδομές	81
<i>SEPA</i>	36		
Πληρωμή με κάρτα	45	Συστήματα πληρωμών, εκκαθάριση και διακανονισμός πληρωμών	83
Ιστορική αναδρομή	45	Παράδειγμα εκκαθάρισης και διακανονισμού πληρωμών	85
Είδη καρτών	48	Πληρωμές θιανικής	86
Πληρωμή με κάρτα	49	<i>Διαγράμματα: Ποσοστιαία χρήση των μέσων πληρωμών με βάση τον όγκο και την αξία των συναλλαγών</i>	88
Πώς εκκινείται μια πληρωμή με κάρτα;	50	Εγχώριο σύστημα πληρωμών θιανικής: ΔΙΑΣ ΑΕ	90
Ποιοι φορείς εμπλέκονται;	52	TARGET2	92
<i>Ποιες είναι οι επιβαρύνσεις που αφορούν τις κάρτες</i>	54	<i>TIPS (TARGET Instant Payment Settlement)</i>	94
Πώς εκτελείται μια πληρωμή με κάρτα;	56	Ο ρόλος της κεντρικής τράπεζας	
Εξουσιοδότηση της συναλλαγής	57	στις πληρωμές θιανικής	98
Εκκαθάριση και διακανονισμός πληρωμής	58	Η ΕΚΤ και οι πληρωμές θιανικής	99
Το μέλλον των πληρωμών με κάρτα	59	Η Τράπεζα της Ελλάδος και οι πληρωμές θιανικής	101

Ευχαριστίες

- Στον καθηγητή Κώστα Κωστή, Σύμβουλο Διοικήσεως επί θεμάτων Ιστορικού Αρχείου της Alpha Bank, την κα Ανδρομάχη Θεοδοροπούλου και το Ιστορικό Αρχείο της Alpha Bank για τον δανεισμό φωτογραφικού υλικού και εκθεμάτων της έκθεσης.
- Στον κο Μάριο Τζίτζρα, τέως Διευθυντή Στρατηγικών Έργων της εταιρίας Viva Wallet, και τον κο Ιωάννη Λάριο, Διευθυντή Επιχειρηματικής Ανάπτυξης στην ίδια εταιρία, για τον δανεισμό εκθεμάτων της έκθεσης.
- Στη Διεύθυνση Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος για τη φωτογράφιση των μετρητών.
- Στη Διεύθυνση Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος για τη φωτογράφιση της επιταγής.

Πρόλογος

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανέκαθεν επεδίωκε να ενθαρρύνει και να προάγει τη χρηματοοικονομική καινοτομία, διασφαλίζοντας την ισορροπία ανάμεσα στους ενδεχόμενους κινδύνους και τις διαφαινόμενες ευκαιρίες. Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένων των τεχνολογικών εξελίξεων που έχουν βρει εφαρμογή και στους τομείς της οικονομίας, η νέα περιοδική έκθεση στο Μουσείο της Τράπεζας είναι αφιερωμένη στις ηλεκτρονικές πληρωμές διανικής. Στην έκθεση, οι πληρωμές παρουσιάζονται από την οπτική γωνία της κεντρικής τράπεζας της χώρας, πράγμα που σημαίνει ότι, πέρα από τα διαθέσιμα μέσα πληρωμών, αναδεικνύονται παράλληλα οι μηχανισμοί και τα συστήματα που λειτουργούν πίσω από τις πληρωμές. Συγχρόνως, αναδεικνύεται και ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος στην εν λόγω διαδικασία.

Η έκθεση είναι διαδραστική και περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, μία εφαρμογή για κινητό τηλέφωνο, την πρώτη του είδους που αναπτύσσει η Τράπεζα. Αυτό καθιστά την εμπειρία του επισκέπτη ακόμη πιο ευχάριστη, ενώ την ίδια στιγμή τον κατατοπίζει σχετικά με τις αφανείς διαδρομές που ακολουθούν οι πληρωμές στον δρόμο προς την υλοποίησή τους, εμπλεκόντάς τον έτσι ενεργά και προσωπικά.

Την παρουσίαση των νέων μέσων πληρωμής έρχεται να συμπληρώσει η συλλογή των παραδοσιακών μέσων (των τραπεζογραμματίων, των κερμάτων ή άλλων ιστορικών μέσων), που προβάλεται στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου. Η παράλληλη προβολή των δύο τονίζει το παρόν και προοιωνίζεται – όσο αυτό είναι εφικτό σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο περιβάλλον – το πολύ ενδιαφέρον μέλλον της συνάντησης της τεχνολογίας με τα οικονομικά και την τραπεζική.

Γιάννης Στουρνάρας
Διοικητής

Ένας θαυμαστός καινούργιος κόσμος

Η χρήση της τεχνολογίας έχει αλλιάξει πολύ την εργασία μας, την καθημερινότητά μας, τη ζωή μας. Επικοινωνούμε πλέον σε μεγάλο βαθμό μέσω διαδικτύου, τα σημαντικά θέματα της ημέρας μας βρίσκονται καταγεγραμμένα μέσα σε μια κινητή συσκευή, καλούμε ένα ταξί από μια εφαρμογή, εκτελούμε χρηματικές συναλλαγές ηλεκτρονικά.

Με δεδομένο αυτό το πλαίσιο, η νέα περιοδική έκθεση του Μουσείου μας, που γίνεται σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού, αφορά τις ηλεκτρονικές πληρωμές, τους τρόπους με τους οποίους καθένας μας μπορεί να (εκ)πληρώσει τις ανάγκες και επιθυμίες του. Η απαίτηση για άμεσες, ασφαλείς και εύκολες πληρωμές είναι άλληωστε η κατεύθυνση προς την οποία κινούνται οι Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών, οι εταιρίες-γίγαντες και οι νεοφυείς εταιρίες, τα σχήματα καρτών, οι έμποροι, οι καταναλωτές.

Και καθώς η εισβολή της τεχνολογίας αλλιάζει τον τρόπο που συναλλιασσόμαστε, η νέα μας περιοδική έκθεση δεν θα μπορούσε παρά να απευθύνεται στον επισκέπτη εκπέμποντας στο ίδιο μήκος κύματος. Τα εκθέματα και όλο το εποπτικό και εκπαιδευτικό υλικό τον προσεγγίζουν και τον (προ)καλούν να διαδράσει με αυτά, να μάθει παίζοντας και συμμετέχοντας ενεργά.

Πιο συγκεκριμένα, ο επισκέπτης θα βρει στην έκθεση έναν διαδραστικό χάρτη πληρωμών, μια και οι πληρωμές δεν είναι παρά χρηματικές διαδρομές που ξεκινούν από τον εντολέα και τερματίζουν στον δικαιούχο. Θα παρακολουθήσει εκπαιδευτικά βίντεο, θα παίξει ένα video game και θα ακολουθήσει τη «φωτεινή» πορεία της εξουσιοδότησης μιας πληρωμής με πιστωτική κάρτα. Στις κατασκευές όλων αυτών των εγκαταστάσεων πολύτιμη ήταν η συνεργασία με τη Διεύθυνση Τεχνικής και Διοικητικής Υποστήριξης.

Με τη συμβολή της Διεύθυνσης Πληροφορικής, δημιουργήθηκε η πρώτη εφαρμογή της Τράπεζας για κινητό τηλέφωνο. Προσομοιάζει ένα ψηφιακό πορτοφόλι, ενώ παράλληλα, μέσα από ένα διασκεδαστικό παιχνίδι ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, ο επισκέπτης μαθαίνει να κάνει μια πληρωμή με τον καλύτερο τρόπο.

Ωστόσο, δεν ξεχνάμε τα μετρητά. Τον παραδοσιακό τρόπο πληρωμής που θα συνεχίσει να υφίσταται, ανεξάρτητα από τις τεχνολογικές αλλαγές. Στην απέναντι όχθη της νέας περιοδικής έκθεσης βρίσκεται η μόνη έκθεση του Μουσείου μας, τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα, τα οποία χρησιμοποιούνται όχι μόνο ως μέσα συναλλαγής, αλλά και ως τεκμήρια της οικονομικής μας ιστορίας.

Με αφορμή αυτόν τον διάλογο μεταξύ του νέου που προσπαθεί να εδραιωθεί και του παραδοσιακού που έχει ήδη καθιερωθεί, τυπώθηκε το πρώτο συλλεκτικό μετάλλιο του Μουσείου, για το οποίο το Ίδρυμα Έκδοσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών δοκίμασε (και πέτυχε) μια πρωτοποριακή μέθοδο εκτύπωσης, που επιτρέπει, υπό διαφορετική γωνία θέασης, να εμφανίζεται και άλλη μία εικόνα. Ουσιαστικά, ένα συλλεκτικό μετάλλιο με τρεις όψεις και δύο πλευρές: εκείνη του εντυπωσιακού και μοντέρνου και εκείνη του εδραιωμένου και παραδοσιακού.

Μάνος Κορδάκης

Προϊστάμενος Τμήματος
Μουσείου και Συλλογών

Η αθέατη πλευρά των πληρωμών

Ζούμε σε μια εποχή όπου η διάδοση της ψηφιακής τεχνολογίας αναδιαμορφώνει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούμε και ανταλλάσσουμε πληροφορίες, καθώς και το πώς συναλλιασσόμαστε και αντιλαμβανόμαστε τις πληρωμές. Τεχνολογίες αιχμής, όπως η Επαυξημένη Πραγματικότητα (Augmented Reality – AR) και η Τεχνολογία Κατακεντρωμένου Καθολικού (Distributed Ledger Technology – DLT), εφαρμόζονται πλέον και στον χώρο των πληρωμών. Ο τελευταίος χαρακτηρίζεται από την υιοθέτηση σύγχρονων και καινοτόμων λύσεων πραγματοποίησης συναλλαγών, οι οποίες σταδιακά αντικαθιστούν τους υπάρχοντες, παραδοσιακούς τρόπους πληρωμών.

Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία των χρηστών των σύγχρονων μέσων πληρωμών δεν διαθέτει την απαραίτητη τεχνολογική γνώση για να τα εκμεταλλευθεί πλήρως και να διευκολύνει έτσι την καθημερινή οικονομική και κοινωνική της δραστηριότητα. Οι περισσότεροι χρήστες, ακολουθώντας γραμμικά τις συνθήειές τους, επιλέγουν να πληρώνουν βασιζόμενοι κυρίως στα επιμέρους χαρακτηριστικά των μέσων πληρωμών και όχι στις πραγματικές δυνατότητές τους. Η κύρια αιτία του φαινομένου αυτού πρέπει να αναζητηθεί όχι τόσο στην άγνοια περί των σύγχρονων τεχνολογικά λύσεων πληρωμών και τη διαρκώς αυξανόμενη ταχύτητα κυκλοφορίας της πληροφορίας όσο στην κυκλική επαναληπτικότητα ως αποτέλεσμα της συνήθειας. Στην τελευταία παρατήρηση κρύβεται και το **στοίχημα της νέας περιοδικής έκθεσης του Μουσείου της Τράπεζας της Ελλάδος: μετά από την επίσκεψή τους, οι ενημερωμένοι χρήστες των μέσων πληρωμών να γίνουν αναλογικά περισσότεροι.**

Σε αυτό το εννοιολογικό πλαίσιο, η παρούσα έκθεση επιχειρεί να φωτίσει το παρελθόν, να φωτογραφίσει το παρόν, αλλά και να σκιαγραφήσει το μέλλον των ηλεκτρονικών πληρωμών λιανικής, μέσα από το πρίσμα της Τράπεζας της Ελλάδος. Η τελευταία αποτελεί πυλώνα σταθερότητας για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, και με τις ενέργειές της διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της αγοράς πληρωμών λιανικής

στην Ελλάδα. Με τη νέα περιοδική έκθεση, επιχειρούμε να διευρύνουμε το γνωστικό υπόβαθρο των χρηστών, έτσι ώστε να αποκτήσουν μια σφαιρική εικόνα των διαθέσιμων λύσεων όσον αφορά τα μέσα πληρωμών. Με τον τρόπο αυτόν ελπίζουμε η παρακολούθηση της έκθεσης να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την πρακτική βελτίωση της καθημερινότητας των χρηστών.

Η έκθεση επικεντρώνεται σε τέσσερα **μέσα** με τα οποία μπορούμε σήμερα να πραγματοποιήσουμε πληρωμές χωρίς μετρητά (cashless), δηλαδή τη **μεταφορά πίστωσης**, την **κάρτα** πληρωμών, την **επιταγή** και την **άμεση χρέωση**, και επεξηγεί τις βασικές έννοιες που σχετίζονται με τη δομή και τη λειτουργία τους. Επίσης παρουσιάζει τους μηχανισμούς και τα συστήματα που λειτουργούν πίσω από τις πληρωμές, ενώ παράλληλα αναδεικνύει και υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος σε όλα αυτά.

Με απλά λόγια, η έκθεση είναι ένα ολοκληρωμένο αλφαβητάρι για τις **ηλεκτρονικές πληρωμές**, ένας οδικός χάρτης, έτσι ώστε οι πληρωμές μας να γίνονται **κατανοητές**! Οι επισκέπτες της έκθεσης θα έχουν τη δυνατότητα, μέσα από μια ειδικά σχεδιασμένη εφαρμογή κινητού τηλεφώνου και ένα ευχάριστο διαδραστικό παιχνίδι, να πραγματοποιήσουν εικονικές πληρωμές, να γίνουν συμμετοχοί της αφήγησης και να εφαρμόσουν όσα θα μάθουν, ή ήδη γνωρίζουν, για τα σύγχρονα μέσα πληρωμών.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Για να μπορούν οι άνθρωποι να εκκινήσουν μια πληρωμή, εξυπηρετώντας την προαίωσια ανάγκη τους να συναλλάσσονται, είναι απαραίτητο να διαθέτουν έναν λογαριασμό ή, όπως αποκαλείται κανονιστικά, έναν **λογαριασμό πληρωμών**.

Γιώργος Κορφιάτης

Προϊστάμενος Τμήματος Μελέτης
Θεμάτων Μεταφοράς Κεφαλαίων
και Λειτουργίας Υποδομών

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Η έννοια του λογαριασμού πληρωμών είναι συνυφασμένη με την ανάγκη των ανθρώπων να συναλλάσσονται.

Από τους αρχαίους χρόνους, οι άνθρωποι εμπορεύονται και ανταλλάσσουν αγαθά. Αρχικά αυτό γινόταν μόνο σε τοπικό επίπεδο, στην αγορά της πόλης ή την πηλαία του χωριού. Η ανάπτυξη όμως της ναυτιλίας και η ανακάλυψη νέων τόπων οδήγησαν στην εξάπλωση των εμπορικών σχέσεων πέρα από στενά γεωγραφικά όρια. Γρήγορα αυτό επηρέασε τους μέχρι τότε παραδοσιακούς τρόπους πληρωμής που πραγματοποιούνταν με πολύτιμα μέταλλα ή κέρματα, καθώς (λόγω όγκου ή βάρους) η μεταφορά των τελευταίων γινόταν όλο και πιο δύσκολη, δημιουργώντας παράληλη και θέματα ασφάλειας.

Η **επινόηση** του λογαριασμού πληρωμών ήταν η **καινοτομία** που έδωσε λύση σε αυτά τα προβλήματα. Οι έμποροι μπορούσαν πλέον να διανύουν με ευκολία μεγάλες αποστάσεις και να αγοράζουν (ή να πωλούν) αγαθά χρησιμοποιώντας ειδικά έγγραφα, με τα οποία έδιναν στην τράπεζά τους την εντολή να χρεώσει τον λογαριασμό τους με το χρηματικό αντίτιμο της συναλλαγής και να το αποδώσει στον δικαιούχο. Η γέννηση του **λογαριασμού πληρωμών** ήταν δηλαδή επακόλουθο της ανάπτυξης του εμπορίου σε ένα διεθνικό περιβάλλον.

ΧΡΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ
ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Σήμερα, ο λογαριασμός πληρωμών δίνει στον κάτοχό του τη δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά στην οικονομική ζωή και να εκτελεί ένα ευρύτατο φάσμα συναλλαγών, κάτι που κάποτε δεν ήταν εφικτό για το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας. Η ευελιξία της αγοράς υπηρεσιών πληρωμών επιτρέπει την προσφορά διάφορων τύπων λογαριασμών πληρωμών, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε ατόμου. Έτσι συναντάμε ποικίλους τέτοιους λογαριασμούς **λογιστικού χρήματος** (αποταμίευσης, όψεως, επενδύσεων, μισθοδοσίας, κ.λπ.), οι οποίοι τηρούνται σε **πιστωτικά ιδρύματα** (τράπεζες), αλλά και λογαριασμούς πληρωμών **ηλεκτρονικού χρήματος**, που τηρούνται σε **ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος**.

Ο Πρόεδρος της Τραπέζης Πίστωσης Γιάννης Κωστόπουλος πραγματοποιεί συναλλαγή σε ATM με την Cashcard, την πρώτη κάρτα αναλήψεως μετρητών που κυκλοφόρησε στην Ελλάδα το 1981.
Απότμημα φωτογραφίας 1985, Ιστορικό Αρχείο Alpha Bank

Έχοντας έναν τέτοιο λογαριασμό, μπορεί κάποιος να κάνει ένα πλήθος ενεργειών που διευκολύνουν άμεσα την καθημερινότητά του. Τέτοιες συναλλαγές μπορεί να είναι η κατάθεση ή η ανάληψη μετρητών, η μεταφορά πίστωσης, η πληρωμή με κάρτα ή επιταγή και η άμεση χρέωση.

Ο λογαριασμός πληρωμών εξελίχθηκε μέσα από μια σειρά καινοτομιών. Αρχικά, οι καταχωρήσεις των συναλλαγών/κινήσεων είχαν γραπτή μορφή. Η ανάπτυξη όμως της τεχνολογίας επέτρεψε την υιοθέτηση μεγάλων πληροφοριακών συστημάτων, στα οποία αποθηκεύονται ηλεκτρονικά οι κινήσεις και τα υπόλοιπα των λογαριασμών.

Σημείο αναφοράς αποτελεί και η εφεύρεση της **Αυτόματης Ταμειολογιστικής Μηχανής**, του γνωστού **ATM**, η πρώτη χρήση του οποίου για αναλήψεις μετρητών

έγινε το 1967 στο Λονδίνο από την τράπεζα Barclays. Είναι χαρακτηριστικό ότι, αντί για πλαστικές κάρτες, το μηχάνημα δεχόταν τότε χάρτινες καρτέλες, ενώ χορηγούσε μόνο χαρτονομίσματα των δέκα λιρών.

Στην Ελλάδα τα πρώτα ATM τοποθετήθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και η λειτουργία τους έφερε επαναστατικές αλλαγές στις συναλλακτικές συνήθειες, αφού για πρώτη φορά μπορούσε κάποιος να έχει πρόσβαση στον λογαριασμό του **οποιαδήποτε χρονική στιγμή**, χωρίς τους περιορισμούς του ωραρίου συναλλαγών των τραπεζικών καταστημάτων. Στην πορεία τα ATM εξελίχθηκαν, έτσι ώστε να προσφέρουν και πληθώρα άλλων συναλλαγών (όπως καταθέσεις μετρητών και επιταγών, μεταφορές πίστωσης και πληρωμές τιμολογίων/λογαριασμών ή άλλων οφειλών).

ΤΙ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΕΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ;

Στην εποχή μας, η αλματώδης εξέλιξη της τεχνολογίας και η ψηφιοποίηση έχουν επιφέρει σαρωτικές μεταβολές στη μορφή και τη λειτουργία των λογαριασμών.

Η υιοθέτηση της κοινής ευρωπαϊκής νομοθεσίας από τους εγχώριους **Πρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών (ΠΥΠ)** και η επακόλουθη έλλευση του **Διεθνούς Αριθμού Τραπεζικού Λογαριασμού** (International Bank Account Number), του λεγόμενου **IBAN**, έδωσε τέλος τόσο στην ποικιλομορφία των δομών λογαριασμών όσο και στις δυσκολίες που δημιουργούσε κατά τη διεκπεραίωση των καθημερινών συναλλαγών.

Σήμερα, οι λογαριασμοί κινούνται κυρίως ηλεκτρονικά, και ο τελικός καταναλωτής μπορεί να προβαίνει σε αγορές αγαθών ή υπηρεσιών, καθώς και μεταφορές πίστωσης, χρησιμοποιώντας παντού μία **ενιαία μορφή αναγνώρισης λογαριασμού**.

Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών

ΠΥΠ

είναι, μεταξύ άλλων, τα πιστωτικά ιδρύματα,
τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος
και τα ιδρύματα πληρωμών

IBAN

Ο IBAN στην Ελλάδα
αποτελείται από 27 αλφαριθμητικούς χαρακτήρες
και έχει την ακόλουθη δομή:

GR 11 ΠΥΠ 1234 0000001234567890

**Ψηφία
ελέγχου**
(διψήφιος
αριθμός)

**Κωδικός
καταστήματος**
(τετραψήφιος
αριθμός)

**Κωδικός
παρόχου
υπηρεσιών
πληρωμών**
(τριψήφιος
αριθμός)

**Αριθμός
λογαριασμού πελάτη**
(δεκαεξαψήφιος αριθμός –
όταν ο αριθμός λογαριασμού
έχει λιγότερα από 16 ψηφία,
συμπληρώνεται
με μηδενικά
στην αρχή του)

**Κωδικός
χώρας**
(δύο κεφαλαία
γράμματα)

Διανύουμε όμως μια περίοδο η οποία χαρακτηρίζεται από την απαίτηση όλα να γίνονται άμεσα. Η **ταχύτητα** με την οποία οι ηλεκτρονικές συσκευές επεξεργάζονται και εκτελούν τις εντολές μας αναδεικνύεται σε μείζον ζήτημα της καθημερινότητάς μας! Σε αυτήν την πραγματικότητα, ο βασικός οδηγός των εξελίξεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών πληρωμών είναι η **ευκολία** και η **ελαχιστοποίηση του χρόνου** που απαιτείται, προκειμένου να ολοκληρώνονται με ασφάλεια οι καθημερινές μας συναλλαγές.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά, δηλαδή η ταχύτητα και η ευκολία των πληρωμών, τα συναντούμε ήδη και στην ελληνική αγορά, στα ηλεκτρονικά πορτοφόλια. Σε αυτά, αποθηκεύεται χρηματική αξία με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αγορές αγαθών, πληρωμές λογαριασμών, ακόμη και μεταφορές πίστωσης σε λογαριασμούς πληρωμών. Συνεπώς, τα ηλεκτρονικά πορτοφόλια είναι στην ουσία λογαριασμοί πληρωμών ηλεκτρονικού χρήματος. Η εξέλιξη των συγκεκριμένων λογαριασμών είναι τέτοια, που δύσκολα διακρίνονται από τους παραδοσιακούς λογαριασμούς

πληρωμών, οι οποίοι τηρούνται στα πιστωτικά ιδρύματα.

Ωστόσο, και οι κάτοχοι **παραδοσιακών λογαριασμών πληρωμών** βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του Ευρωσυστήματος, το οποίο ενθαρρύνει την ανάπτυξη **καινοτόμων υπηρεσιών πληρωμών**, που έχουν στόχο να παρέχουν γρήγορους και ασφαλείς τρόπους πληρωμής για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Στην κατεύθυνση αυτή, προωθεί τα συστήματα άμεσης πληρωμής με τα οποία ο δικαιούχος λαμβάνει το ποσό της πληρωμής μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στον κάτοχο ενός λογαριασμού πληρωμών να κάνει άμεσα αγορές μικρής αξίας το ίδιο εύκολα, όπως θα το έκανε με μια κάρτα ή με ένα ηλεκτρονικό πορτοφόλι, κάτι που αναμένεται να διευρυνθεί στο προσεχές μέλλον με τη σύνδεση όλο και περισσότερων ΠΥΠ στα συστήματα αυτά.

Οι άμεσες πληρωμές δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων πληρωμών στην Ευρώπη. Εντούτοις, δεν αποτελούν τη

μοναδική τέτοια πρωτοβουλία. Η νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία για τις πληρωμές (**PSD2**) δίνει τη δυνατότητα σε «νέους παίκτες» να παρέχουν καινοτόμες υπηρεσίες πληρωμών στην ευρωπαϊκή αγορά πληρωμών. Η Οδηγία υποχρεώνει τους παραδοσιακούς παρόχους να μοιράζονται με τους νέους παρόχους, τους ονομαζόμενους “third party providers”, τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα για τις υπηρεσίες αυτές μετά από εξουσιοδότηση των πελατών τους. Έτσι, οι νέοι πάροχοι, που λαμβάνουν έγκριση λειτουργίας από την κεντρική τράπεζα, θα παρέχουν τις υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμών και πληροφοριών λογαριασμού στους καταναλωτές με αυξημένη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα.

Παράλληλα, το Ευρωσύστημα και η Τράπεζα της Ελλάδος πειραματίζονται ώστε να προσαρμόσουν την Τεχνολογία Κατανεμημένου Καθολικού (Distributed Ledger Technology – **DLT**), και ειδικότερα τη χρήση των έξυπνων συμβολαίων (smart contracts) στις υποδομές του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η εν λόγω τεχνολογία παρέχει ένα ισχυρό εργαλείο με ευρύ φάσμα εφαρμογών σε πολλούς διαφορετι-

κούς τομείς αξιοποίησης στο υφιστάμενο χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως π.χ. η καταγραφή κινήσεων και η διαχείριση λογαριασμών πληρωμών.

Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα παρακολουθεί και αναλύει προσεκτικά την επίδραση της ενδεχόμενης υιοθέτησης ενός Ψηφιακού Νομίσματος Κεντρικής Τράπεζας (Central Bank Digital Currency – **CBDC**) τόσο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα όσο και στην οικονομία ευρύτερα. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα επιτρέπεται στο ευρύ κοινό να τηρεί λογαριασμό σε ψηφιακό χρήμα κεντρικής τράπεζας.

Είναι φανερό ότι διανύουμε περίοδο έντονων εξελίξεων και αναζητήσεων σχετικά με τη φύση και λειτουργία των λογαριασμών πληρωμών μας.

Ψηφιακό Νόμισμα Κεντρικής Τράπεζας (CBDC) και Τεχνολογία Κατανεμημένου Καθολικού (DLT)

Το **CBDC** είναι ένας τύπος ηλεκτρονικού χρήματος που αποτελεί απαίτηση **έναντι της κεντρικής τράπεζας**, όπως τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία, αλλά σε αντίθεση με αυτά είναι **ψηφιακό**.

Σήμερα οι κεντρικές τράπεζες χρησιμοποιούν ήδη μια μορφή CBDC, τα λεγόμενα «αποθεματικά των πιστωτικών ιδρυμάτων στην κεντρική τράπεζα». Όσον αφορά όμως το ευρύ κοινό, τα μετρητά (κέρματα και τραπεζογραμμάτια) αποτελούν το μόνο μέσο πληρωμών που επιτρέπει στους χρήστες να συναλλάσσονται σε **χρήμα κεντρικής τράπεζας**. Αν οι τελευταίοι επιθυμούσαν να ψηφιοποιήσουν τα μετρητά τους, τότε θα έπρεπε να διακρατούν CBDC, το οποίο προς το παρόν δεν είναι εφικτό. Μελλοντικά, η έκδοση CBDC θα μπορούσε να αποδειχθεί μια πολύ υποσχόμενη ψηφιακή εναλλακτική λύση αντί των μετρητών, κυρίως όσον αφορά την **εγγύηση της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας** των πληρωμών λιανικής.

Η **Τράπεζα της Ελλάδος** μελετά και αναλύει τις εξελίξεις στον χώρο των καινοτομιών, με γνώμονα την τεχνολογική ασφάλεια, την αποτελεσματικότητα, την ουδετερότητα και την ελευθερία επιλογής των χρηστών των μέσων πληρωμών, επιτυγχάνοντας την αποδοτικότητα των συναλλαγών, αλλά και

την παροχή ίσων ευκαιριών στους συμμετέχοντες στην αγορά. Επίσης, συμμετέχει ενεργά στις συναφείς ερευνητικές προσπάθειες του Ευρωσυστήματος, έχοντας παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη θεωρητική πρόταση νομίσματος CBDC, βασισμένου σε τεχνολογία DLT. Παράλληλα, συνεργάζεται με άλλες Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες για τη δημιουργία ενός δικτύου DLT που, μεταξύ άλλων, εξομοιώνει τα συστήματα λιανικής και μεγάλων πληρωμών και ελέγχει την ασφάλεια και τη ροή των συναλλαγών. Αποκτά έτσι την κατάλληλη τεχνογνωσία, παραμένοντας πάντα **στο επίκεντρο των εξελίξεων**.

Η υιοθέτηση ενός CBDC για το ευρύ κοινό αποτελεί σύνθετη πρόκληση που υπόκειται σε σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας. Η αξιολόγησή του, όπως και η εφαρμογή της τεχνολογίας DLT, απαιτεί πολύ **προσεκτική ανάλυση κόστους/οφέλους**, των κινήτρων και των πιθανών επιπτώσεων, τόσο σε επίπεδο νομισματικής πολιτικής όσο και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Το μέλλον πάντως των πληρωμών σίγουρα θα βασίζεται σε ανάλογες τεχνολογίες αιχμής, οι οποίες θα επιφέρουν επαναστατικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο εκτελούμε τις καθημερινές μας συναλλαγές.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΙΣΤΩΣΗΣ

● ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Στην Ευρώπη, από την αρχαιότητα έως και την Αναγέννηση, οι συναλλαγές γίνονταν με μεταλλικά νομίσματα (αφού τα χαρτονομίσματα πρωτοεμφανίστηκαν στην Κίνα τον 11ο αιώνα και στη Δύση τον 17ο αιώνα). Οι εμπορικές συναλλαγές άρχισαν να γίνονται με τη χρήση **τραπεζικών λογαριασμών** μόλις τον 14ο αιώνα. Αρχικά και οι δύο συναλλησσόμενοι (αγοραστής και πωλητής) έπρεπε να είναι παρόντες στην τράπεζα για να γίνει η αντίστοιχη καταχώρηση στους λογαριασμούς τους. Αργότερα, οι μεταφορές χρημάτων γίνονταν με απλή γραπτή εντολή του αγοραστή στην τράπεζά του να χρεώσει τον λογαριασμό του.

Η γέννηση του λογαριασμού πληρωμών και της μεταφοράς πίστωσης ήταν επακόλουθο της ανάπτυξης του εμπορίου και της ανάγκης να πραγματοποιούνται οι συναλλαγές με ασφάλεια, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΙΣΤΩΣΗΣ;

Μεταφορά πίστωσης είναι μια υπηρεσία πληρωμών κατά την οποία ο πληρωτής (εντολέας) δίνει εντολή σε έναν ΠΥΠ (στον οποίο τηρεί λογαριασμό πληρωμών) να προβεί στη μεταφορά ενός συγκεκριμένου χρηματικού ποσού από τον δικό του λογαριασμό στον λογαριασμό του δικαιούχου. Μπορεί να αφορά πληρωμή για αγαθά ή υπηρεσίες, ή να αποτελεί απλώς μεταβιβαστική πληρωμή (όπως το χαρτζιλίκι που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους ή το συνάλλαγμα που στέλνει ο μετανάστης στην οικογένειά του). Γενικά, οι μεταφορές πίστωσης είναι απαραίτητες για τη λειτουργία ενός εύρωστου και υγιούς οικονομικού συστήματος.

ΑΠΛΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ

Οι μεταφορές πίστωσης λειτουργούν σε διάφορα επίπεδα. Η πιο απλή περίπτωση αφορά τις μεταφορές μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται *στον ίδιο ΠΥΠ*. Μπορεί να γίνονται μεταξύ δύο διαφορετικών λογαριασμών του ίδιου πελάτη (π.χ. από έναν λογαριασμό ταμειευτηρίου σε έναν όψεως) ή μεταξύ των λογαριασμών δύο διαφορετικών φυσικών ή/και νομικών προσώπων. Πάντως, σε αυτήν την περίπτωση, οι μεταφορές εκκαθαρίζονται και διακανονίζονται εσωτερικά, στο λογιστικό σύστημα του ΠΥΠ.

Σε δεύτερο επίπεδο συναντάμε τις μεταφορές πίστωσης σε ευρώ μεταξύ *δύο διαφορετικών εγχώριων ΠΥΠ*. Για την πραγματοποίηση των πληρωμών είναι απαραίτητη η «διαμεσολάβηση» ενός συστήματος εκκαθάρισης πληρωμών όπως, στην περίπτωση των λιανικών πληρωμών στην Ελλάδα, είναι η εταιρία Διατραπεζικά Συστήματα Α.Ε. (ΔΙΑΣ ΑΕ).

Ένα τρίτο επίπεδο αφορά τις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης σε ευρώ μεταξύ *δύο ΠΥΠ που βρίσκονται εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)*. Για την πραγματοποίηση τέτοιων πληρωμών παρεμβάλλεται αντίστοιχα ένα σύστημα εκκαθάρισης πληρωμών με πανευρωπαϊκή εμβέλεια, όπως για παράδειγμα είναι το EBA STEP2.

Τόσο στο δεύτερο όσο και στο τρίτο επίπεδο, οι μεταφορές πίστωσης ακολουθούν

τις προδιαγραφές του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Πληρωμών (Single European Payments Area – **SEPA**), ενώ ο διακανονισμός των τελικών θέσεων των συστημάτων εκκαθάρισης πραγματοποιείται στο πανευρωπαϊκό σύστημα μεγάλων πληρωμών TARGET2.

Το τελευταίο επίπεδο περιλαμβάνει πληρωμές σε οποιοδήποτε *διαπραγματεύσιμο νόμισμα και σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη* εκτελούνται υπηρεσίες μεταφοράς πίστωσης. Πρόκειται για μια πιο σύνθετη διαδικασία, κατά την οποία μεσολαβούν και τρίτα πιστωτικά ιδρύματα (ανταποκριτές), τα οποία μεταφέρουν ποσά για λογαριασμό του πληρωτή. Έτσι πραγματοποιούνται μεταφορές πίστωσης μεταξύ συναλληλασσομένων που τηρούν λογαριασμούς πληρωμών σε διαφορετικά νομίσματα και εδρεύουν σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.

ΠΩΣ ΕΚΚΙΝΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ;

Μια εντολή μεταφοράς πίστωσης μπορεί να δοθεί στο σημείο συναλλαγής (Point of Interaction – POI) είτε **με φυσική παρουσία** του πληρωτή είτε **από απόσταση**. Στην πρώτη περίπτωση ο παλαιότερος, αλλιά τώρα πλέον λιγότερο διαδεδομένος, τρόπος ήταν να συμπληρώσει κάποιος τη σχετική αίτηση σε ένα **τραπεζικό κατάστημα** και να λάβει το ανάλογο παραστατικό. Πιο πρόσφατα, αρκετά συχνή ήταν επίσης η εκκίνηση μιας μεταφοράς πίστωσης μέσω ενός **ΑΤΜ**.

Σήμερα όμως η πλησιονότητα των εντολών εκκινείται **από απόσταση**. Αυτό μπορεί να γίνει είτε μέσω τηλεφώνου (**phone banking**) είτε **ηλεκτρονικά**. Στη δεύτερη περίπτωση, ο χρήστης έχει την επιλογή χρήσης της ιστοσελίδας διαδικτυακής τραπεζικής (**e-banking**) του ΠΥΠ ή της ανάλογης εφαρμογής σε κινητό τηλέφωνο (**mobile app**). Σε περίπτωση αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών, ο καταναλωτής μπορεί να εκκινήσει μια μεταφορά πίστωσης από την ιστοσελίδα της δικαιούχου επιχείρησης ή του εμπόρου. Η τελευταία είναι δυνατό να ανακατευθύνει τον χρήστη σε ενδιάμεσο πάροχο (π.χ. MyBank) που με τη σειρά του τον δρομολογεί στο περιβάλλον της διαδικτυακής τραπεζικής του. Σε όλες τις περιπτώσεις, ο πληρωτής εισάγει τα στοιχεία του (username και password ή pin) για να αποκτήσει πρόσβαση στο αντίστοιχο διαδικτυακό περιβάλλον. Από εκεί μπορεί να πραγματοποιήσει την πληρωμή με μεταφορά πίστωσης στον λογαριασμό του δικαιούχου και να λάβει ηλεκτρονικό παραστατικό.

Εναλλακτικά, μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες ενός *Παρόχου Υπηρεσιών Εκκίνησης Πληρωμών*. Πρόκειται για **ηλεκτρονικές εφαρμογές** συνδεδε-

μένες με τους λογαριασμούς του χρήστη, που του επιτρέπουν να τους κινεί όπως επιθυμεί. Η πρόσβαση και η χρήση τους γίνεται όπως και στις **εφαρμογές διαδικτυακής τραπεζικής**.

Επίσης υπάρχουν και **ανέπαφες εφαρμογές** που χρησιμοποιούν την τεχνολογία της **Επαυξημένης Πραγματικότητας (AR)** και τη σάρωση **κώδικα QR**, δηλαδή ενός γραμμωτού κώδικα (matrix barcode) δύο διαστάσεων, ο οποίος κωδικοποιεί και αποθηκεύει πληροφορίες. Με απλή ανάγνωση του κώδικα από το κινητό τηλέφωνο ή την ειδική συσκευή ανάγνωσης του κώδικα QR, όλα τα διαθέσιμα στοιχεία της συναλλαγής (ποσό, IBAN πληρωτή ή/και δικαιούχου, κ.λπ.) είναι αυτομάτως στη διάθεση του χρήστη, ο οποίος στη συνέχεια μπορεί να προβεί άμεσα και εύκολα στην πληρωμή.

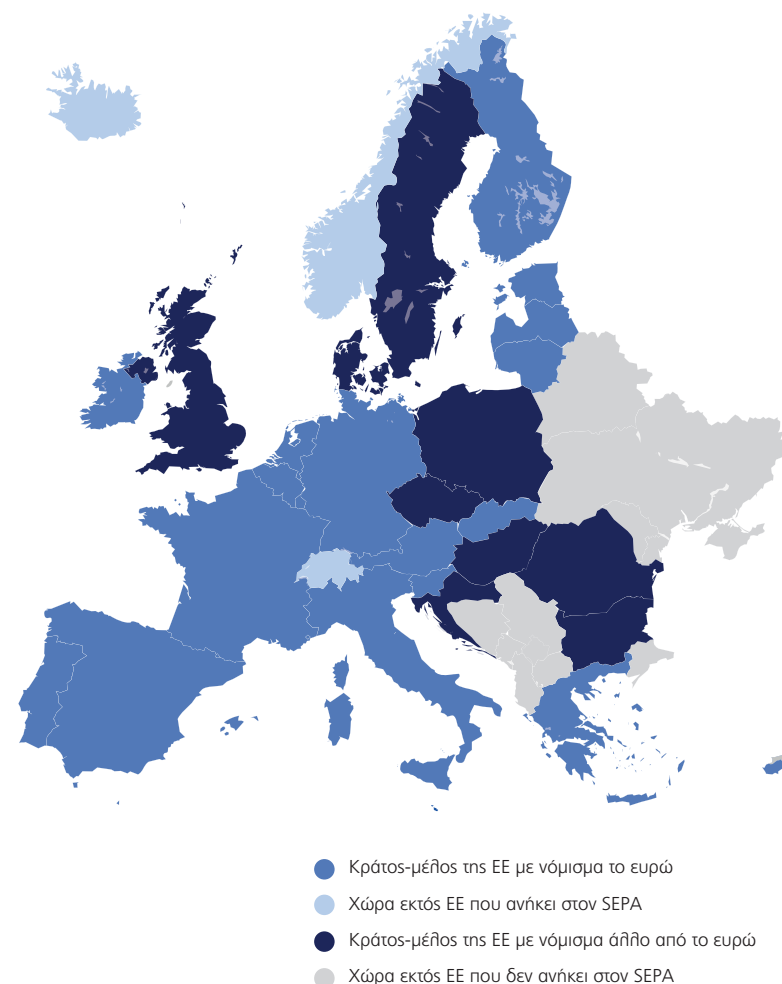

Μετά την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή την 1η Ιανουαρίου 2002, οι πληρωμές με *χρήση μετρητών* πραγματοποιούνται με το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα και με την ίδια ευκολία σε οποιαδήποτε χώρα εντός της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, για να ολοκληρωθεί επιτυχώς η εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος, ήταν αναγκαίο να μπορούν τόσο οι ιδιώτες όσο και οι επιχειρήσεις να εκτελούν τις πληρωμές τους στον χώρο του ευρώ *χωρίς τη χρήση μετρητών*. Έπρεπε επομένως να βρεθεί μια λύση που θα έκανε δυνατή την αποστολή και λήψη πληρωμών πανευρωπαϊκά μέσω ενός λογαριασμού και με το ίδιο σύνολο εργαλείων, έτσι ώστε όλες οι συναλλαγές (διεθνείς και εγχώριες) να γίνονται κάτω από τις *ίδιες συνθήκες ευκολίας, αποτελεσματικότητας και ασφάλειας*. Για τον σκοπό αυτόν αναπτύχθηκε η ιδέα δημιουργίας ενός **Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ** (Single Euro Payments Area – SEPA).

Συνεπώς, ο SEPA είναι ο **χώρος** στον οποίο καταναλωτές, επιχειρήσεις και δημόσιοι οργανισμοί είναι σε θέση να διενεργούν και να δέχονται *εγχώριες και διασυνοριακές ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ* με ταχύτητα, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα, και με τα ίδια βασικά χαρακτηριστικά, δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Γεωγραφικά καλύπτει σήμερα **36 ευρωπαϊκές χώρες και επικράτειες** (τις 28 χώρες της ΕΕ, και επιπλέον τις: Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Μονακό, Νορβηγία, Σαν Μαρίνο, Ανδόρα και Βατικανό).

Χαρακτηριστικό του SEPA είναι ότι επιτρέπει στους συμμετέχοντες να χρησιμοποιούν μόνο **έναν λογαριασμό** πληρωμών και μια **ενιαία δέσμη σχημάτων** πληρωμών. Επιπλέον ο SEPA προϋποθέτει τη χρήση **διεθνών προτύπων** (IBAN, XML) ώστε να επιτυγχάνεται πλήρως η αυτόματη, ηλεκτρονική επεξεργασία των πληρωμών (straight-through processing – STP), χωρίς την ανάγκη εκ νέου ηλεκτρολόγησης ή χειρωνακτικής παρέμβασης.

Τα σχήματα πληρωμών SEPA είναι:

- η Μεταφορά Πίστωσης SEPA
(SEPA Credit Transfer – SCT)
- η Άμεση Μεταφορά Πίστωσης SEPA
(SEPA Instant Credit Transfer – SCT^{inst})
- η Άμεση Χρέωση SEPA
(SEPA Direct Debit Core – SDD Core *σχεδιασμένο κυρίως για καταναλωτές και SDD B2B αποκλειστικά για επιχειρήσεις*)

Καθένα τους ορίζει ένα συγκεκριμένο σύνολο κανόνων και διαδικασιών για την ολοκλήρωση μιας πληρωμής σε ευρώ.

S€PA

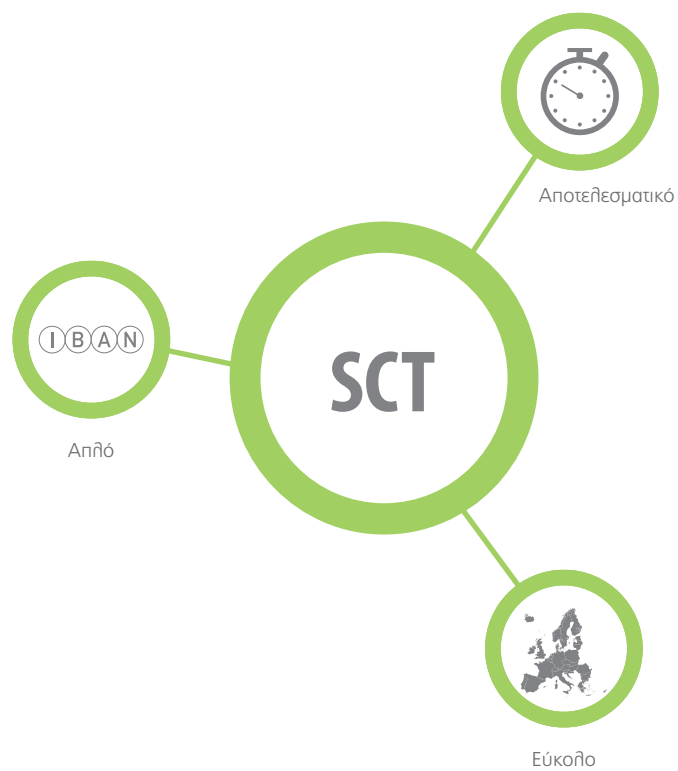
είναι ο χώρος στον οποίο διενεργούμε και δεχόμαστε ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ με τη χρήση ενός μόνο λογαριασμού πληρωμών

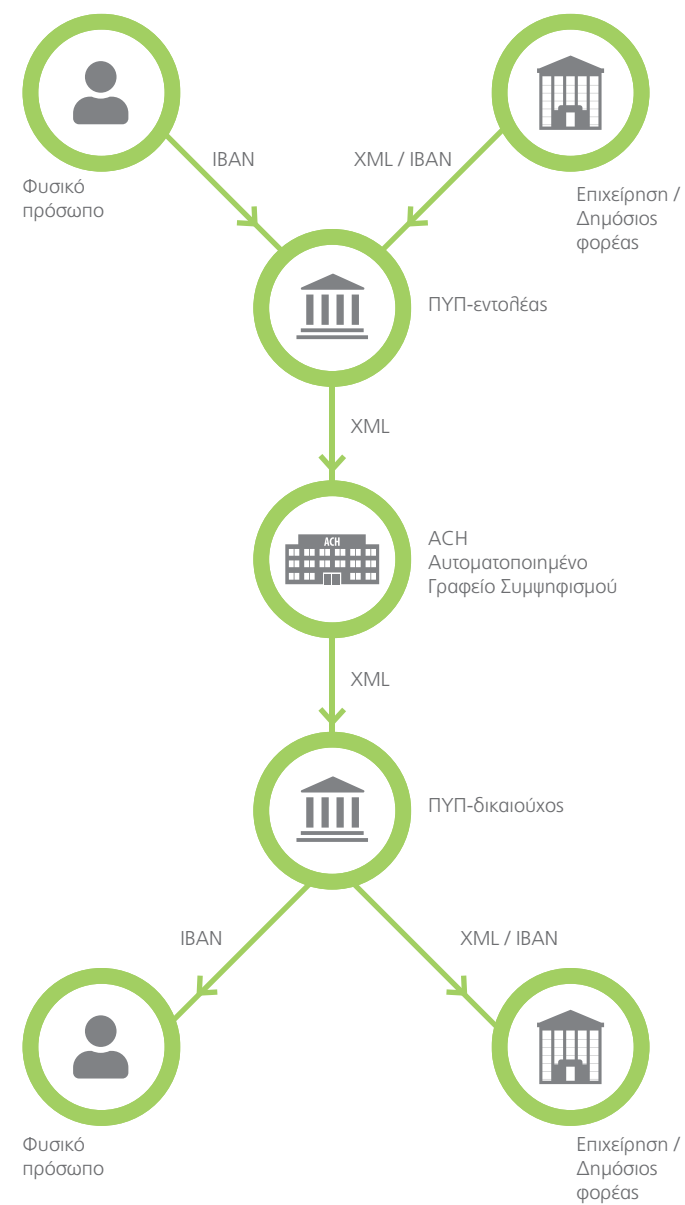
SCT SEPA Credit Transfer Μεταφορά Πίστωσης SEPA

Στο σχήμα της **SCT**:

- η αναγνώριση των λογαριασμών πληρωμών πραγματοποιείται με χρήση IBAN,
- ο μέγιστος χρόνος διακανονισμού δεν υπερβαίνει τη μία εργάσιμη ημέρα, και
- το πλήρες ποσό της εντολής μεταφέρεται ακέραιο μεταξύ των λογαριασμών.

Παράδειγμα πληρωμής SCT

SDD
SEPA Direct Debit
Άμεση Χρέωση SEPA

Αντίστοιχα, στο σχήμα της **SDD**:

- η αναγνώριση των λογαριασμών πληρωμών πραγματοποιείται με χρήση IBAN,
- εξασφαλίζεται επιστροφή χρημάτων για τις εξουσιοδοτημένες πληρωμές εντός διαστήματος 8 εβδομάδων από την ημερομηνία χρέωσης του ποσού, και δικαίωμα αξίωσης επιστροφής εντός διαστήματος 13 μηνών για τις μη εξουσιοδοτημένες πληρωμές,
- το πλήρες ποσό της εντολής μεταφέρεται ακέραιο μεταξύ των λογαριασμών, και
- πληρωτής και δικαιούχος επιβαρύνονται χωριστά με τις προμήθειες που χρεώνουν οι ΠΥΠ τους.

SCT^{inst}
SEPA Instant Credit Transfer
Άμεση Μεταφορά Πίστωσης SEPA

Πάντως, ο πιο σύγχρονος τρόπος εκτέλεσης μεταφορών πίστωσης μικρής αξίας είναι το σχήμα της **SCT^{inst}**. Οι υπηρεσίες της είναι άμεσες και διαρκώς διαθέσιμες, με βασικά πλεονεκτήματα ότι:

- ο πληρωτής ενημερώνεται εντός 10 δευτερολέπτων για την οριστική πίστωση του δικαιούχου ή την απόρριψη της εντολής,
- ανώτατο όριο ανά εντολή είναι τα €15.000,
- λειτουργεί 24/7/365,
- το πλήρες ποσό της εντολής μεταφέρεται ακέραιο μεταξύ των λογαριασμών.

ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ιστορία των καρτών ξεκινάει στις ΗΠΑ τον 19ο αιώνα. Πρώτες εμφανίστηκαν οι «κάρτες ειδικού σκοπού» (**charge cards**), που εκδίδονταν από εμπόρους ή καταστήματα και μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αγορές *μόνο στον χώρο του εκδότη τους*. Στο τέλος κάθε μήνα ο χρήστης έπρεπε να εξοφλήσει το σύνολο της οφειλής του στο κατάστημα, αλλά παράλληλα ανταμειβόταν για τη χρήση της κάρτας με παροχή πίστωσης εντός της επιχείρησης και την απόκτηση διάφορων άλλων προνομίων.

Η πρώτη **τραπεζική κάρτα πληρωμών** εκδόθηκε το 1946 από την τράπεζα Flatbush National Bank of Brooklyn στη Νέα Υόρκη και ονομαζόταν “Charg-It”. Απευθυνόταν αποκλειστικά στους πελάτες της τράπεζας, η οποία έπαιξε ρόλο διαμεσοληβητή ανάμεσα στον έμπορο και τον καταναλωτή.

Το 1950 η **Diners Club** έγινε η πρώτη πραγματικά διαδεδομένη κάρτα πληρωμών. Αφορμή της επινόησής της στάθηκε ένα απρόβλεπτο περιστατικό: ο ιδρυτής της και επιχειρηματίας, Frank McNamara, βρέθηκε στην αμήχανη θέση να μην μπορεί να πληρώσει τον λογαριασμό ενός εστιατορίου κατά τη διάρκεια ενός επαγγελματικού δείπνου, καθώς είχε ξεχάσει το πορτοφόλι του. Αποφάσισε τότε να δημιουργήσει μια κάρτα που θα επέτρεπε στον κάτοχό της να εξοφλεί το γεύμα του χωρίς να χρειάζεται μετρητά. Αρχικά πρόσφερε την κάρτα Diners, συμβεβλημένη με 27 εστιατόρια της Νέας Υόρκης, σε 200 φίλους και γνωστούς του. Η επιτυχία της ήταν τέτοια που σε διάστημα ενός μόνο έτους είχε ήδη 42.000 συνδρομητές, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 1960 ο αριθμός τους είχε ξεπεράσει το ένα εκατομμύριο.

Την ίδια περίπου χρονική περίοδο εμφανίστηκε και η κάρτα της **American Express**. Η προέλευσή της ήταν εντελώς διαφορετική, καθώς η συγκεκριμένη εταιρία είχε ήδη μεγάλη εμπειρία στις μεταφορές εμπορευμάτων, ενώ ήταν πρωτοπόρα και στις μεταφορές χρημάτων. Εισήγαγε επίσης και άλλες σημαντικές καινοτομίες, όπως τις εντολές πληρωμής (money orders) το 1882 και τις ταξιδιωτικές επιταγές (traveler’s checks) το 1891. Το 1959 η American Express εμφάνισε στην αγορά την πρώτη κάρτα σε **πλαστική μορφή**.

Η ευρεία εξάπλωση της χρήσης της πρώτης αυτής γενιάς καρτών είχε σαν αποτέλεσμα οι τράπεζες να αρχίσουν να εκδίδουν κάρτες που παρείχαν στον κάτοχό τους τη δυνατότητα **πίστωσης**. Χαρακτηριστικό αυτών των νέων καρτών ήταν ότι το υπόλοιπό τους δεν ήταν αναγκαίο να εξοφληθεί στο τέλος κάθε μήνα, αλλά μπορούσε να μεταφερθεί σαν *μελλοντική απαίτηση με την ανάλογη επιβάρυνση*. Το 1966 η BankAmericard (μετέπειτα **VISA**) έγινε το πρώτο σχήμα πιστωτικών καρτών γενικής χρήσης και πανεθνικής εμβέλειας. Το ίδιο έτος δημιουργήθηκε και η **MasterCard**, σαν παράγωγο προϊόν μιας ένωσης τραπεζών της Καλιφόρνιας. Το σύγχρονο φαινόμενο της μαζικής χρήσης πιστωτικών καρτών για πληρωμές ήταν πια γεγονός.

19ος αιώνας: «κάρτες ειδικού σκοπού» (charge cards)

1946 **Charg-It**
η πρώτη τραπεζική κάρτα πληρωμών (στη Νέα Υόρκη)

1950 **Diners Club**
η πρώτη πραγματικά διαδεδομένη κάρτα πληρωμών

1959 **American Express**
η πρώτη κάρτα σε πλαστική μορφή

1882: εντολές πληρωμής (money orders)
1891: ταξιδιωτικές επιταγές (traveler’s checks)

1966 **BankAmericard** (μετέπειτα **VISA**)
το πρώτο σχήμα πιστωτικών καρτών γενικής χρήσης και πανεθνικής εμβέλειας
MasterCard
παράγωγο προϊόν μιας ένωσης τραπεζών της Καλιφόρνιας

ΕΙΔΗ ΚΑΡΤΩΝ

Οι κάρτες πληρωμών είναι ένα από τα πιο διαδεδομένα μέσα λιανικών πληρωμών. Με βάση τον όγκο και τη συνολική αξία των συναλλαγών που εξυπηρετούν καθημερινά, αποτελούν το δημοφιλέστερο μέσο πληρωμών μετά από τα μετρητά.

Οι κυριότερες μορφές που χρησιμοποιούνται σήμερα είναι οι:

Πιστωτικές κάρτες

(credit cards):

Παρέχουν τη δυνατότητα αγορών και ανάληψης μετρητών μέχρι ενός πιστωτικού ορίου. Το συνολικό ποσό της πίστωσης μπορεί να εξοφληθεί εξ ολοκλήρου ή μερικώς εντός ενός προκαθορισμένου χρονικού διαστήματος (συνήθως μηνιαίου), πέραν του οποίου το υπόλοιπο τοκίζεται.

Χρεωστικές κάρτες

(debit cards):

Επιτρέπουν στους χρήστες τους να πραγματοποιούν αγορές, αναλήψεις μετρητών και μεταφορές πίστωσης μέσω ATM με ταυτόχρονη χρέωση του λογαριασμού πληρωμών τους.

Κάρτες μεταγενέστερης χρέωσης

(delayed debit cards):

Διευκολύνουν συναλλαγές αξίας μέχρι ενός προκαθορισμένου ορίου. Το υπόλοιπο όλων αυτών των συναλλαγών πρέπει να εξοφληθεί στο τέλος ενός προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος (συνήθως μηνιαίου).

Προπληρωμένες κάρτες

(prepaid cards):

Επιτρέπουν συναλλαγές αξίας μέχρι ενός συγκεκριμένου ορίου, το οποίο οι χρήστες έχουν προκαταβάλει (φόρτιση κάρτας). Στη συνέχεια λειτουργούν όπως οι χρεωστικές κάρτες, χωρίς ωστόσο να χρεώνεται ταυτόχρονα κάποιος λογαριασμός πληρωμών.

ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Μια κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, αλλά και για την εξόφληση υποχρεώσεων (π.χ. λογαριασμών κοινής ωφελείας, οφειλών δημοσίων οργανισμών, κ.λπ.), σε φυσικά ή ηλεκτρονικά καταστήματα.

ΠΩΣ ΕΚΚΙΝΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ;

Η εκκίνηση μιας πληρωμής με κάρτα μπορεί να γίνει στο **σημείο συναλλαγής** (Point of Interaction – POI) είτε **με φυσική παρουσία** του κατόχου, π.χ. στο κατάστημα, είτε **από απόσταση**, π.χ. σε αγορά μέσω διαδικτύου.

Στο σημείο συναλλαγής πραγματοποιείται σε ένα **Τερματικό Αποδοχής Καρτών** (Point of Sale terminal – POS), είτε **με επαφή** της κάρτας είτε **ανέπαφα**.

Στην πρώτη περίπτωση, η κάρτα εισάγεται για να αναγνωριστεί από το τερματικό της επιχείρησης, ενώ η εκκίνηση της πληρωμής γίνεται με την εισαγωγή της τιμής από τον έμπορο και τη χρήση ενός μοναδικού κωδικού, του Προσωπικού Αριθμού Αναγνώρισης (Personal Identification Number – PIN), από τον χρήστη.

Παράλληλα, για ακόμη μεγαλύτερη ευκολία και ταχύτητα, σύγχρονες τεχνολογίες όπως η δυνατότητα Επικοινωνίας Κοντινού Πεδίου (Near Field Communication – NFC) επιτρέπουν και **ανέπαφη** ανάγνωση της κάρτας, σε πολύ μικρή απόσταση, για λόγους ασφάλειας, από το τερματικό. Ανέπαφη ανάγνωση μπορεί να γίνει ακόμη και όταν η κάρτα είναι προσομοιωμένη σε οθόνη κινητού τηλεφώνου, μέσω των τεχνολογικά προηγμένων λύσεων Secure Element (SE) και Host Card Emulation (HCE). Συνήθως, σήμερα για ποσά έως €25 δεν απαιτείται η εισαγωγή PIN από τον χρήστη.

Όταν η αγορά γίνεται από απόσταση **μέσω διαδικτύου**, ο χρήστης εισέρχεται στο περιβάλλον όπου θα εκκινήσει τη συναλλαγή του, δηλαδή στην ιστοσελίδα της δικαιούχου επιχείρησης (εμπόρου, δημόσιας υπηρεσίας, κ.λπ.), ή κάποιας τρίτης πλατφόρμας ηλεκτρονικού εμπορίου. Στη συνέχεια, επιλέγει την κάρτα ως μέσο πληρωμής και μεταφέρεται στο αντίστοιχο περιβάλλον πληρωμής, όπου και εισάγει τα στοιχεία της κάρτας του (αριθμό, ονοματεπώνυμο, ημερομηνία λήξης) και τα επιβεβαιώνει με έναν ή περισσότερους τρόπους (CCV, SMS επιβεβαίωσης, κ.λπ.). Εναλλακτικά, μεταβαίνει στο περιβάλλον ενός τρίτου παρόχου (π.χ. PayPal), ο οποίος έχει αποθηκευμένα τα στοιχεία της κάρτας του χρήστη και τα προωθεί στον εκδότη για έγκριση. Και στις δύο περιπτώσεις, σε αυτό το στάδιο, το ποσό της πληρωμής έχει ήδη δεσμευθεί από τον λογαριασμό της κάρτας του χρήστη, χωρίς να έχει ακόμη πιστωθεί σε αυτόν του εμπόρου.

ΠΟΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ;

Πλευρά αθέατη στον χρήστη

Σε μια συναήθαγή πληρωμής με κάρτα, εκτός από τον πληρωτή (κάτοχο της κάρτας) και τον δικαιούχο (έμπορο ή επιχείρηση), εμπλέκεται και πλήθος άλλων ενδιαμέσων παραγόντων. Οι κυριότεροι φορείς που παρέχουν τις συναφείς υπηρεσίες είναι οι **εκδότες** και **αποδέκτες καρτών**, τα **σχήματα καρτών** (δηλαδή ενιαία σύνολα κανόνων, πρακτικών και προτύπων για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα), και οι **φορείς επεξεργασίας συναήθαγών**:

ΕΚΔΟΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΚΑΡΤΩΝ

Είναι οι ΠΥΠ που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Μεσολαβούν ώστε να επιβεβαιώσουν την αυθεντικότητα των στοιχείων της κάρτας και να προωθήσουν τα στοιχεία της συναήθαγής στα σχήματα καρτών.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΚΑΡΤΩΝ

Πρόκειται για τα διεθνή δίκτυα καρτών με αναγνωρίσιμο σήμα. Γνωστότερα παγκοσμίως είναι τα **Visa**, **MasterCard**, **American Express**, **Diners** και **UnionPay**. Ορισμένες χώρες (π.χ. Γαλλία, Ισπανία, Κίνα) διαθέτουν και εθνικά σχήματα – όμως η Ελλάδα δεν είναι μία από αυτές. Επίσης, δεν υπάρχει πανευρωπαϊκό σχήμα κάρτας. Το βασικό μοντέλο λειτουργίας των σχημάτων καρτών είναι **4μερές** και περιλαμβάνει τον **χρήστη**, τον **δικαιούχο**, τον **εκδότη** και τον **αποδέκτη**. Όταν οι δύο τελευταίοι είναι ίδιοι, το σχήμα γίνεται **3μερές**.

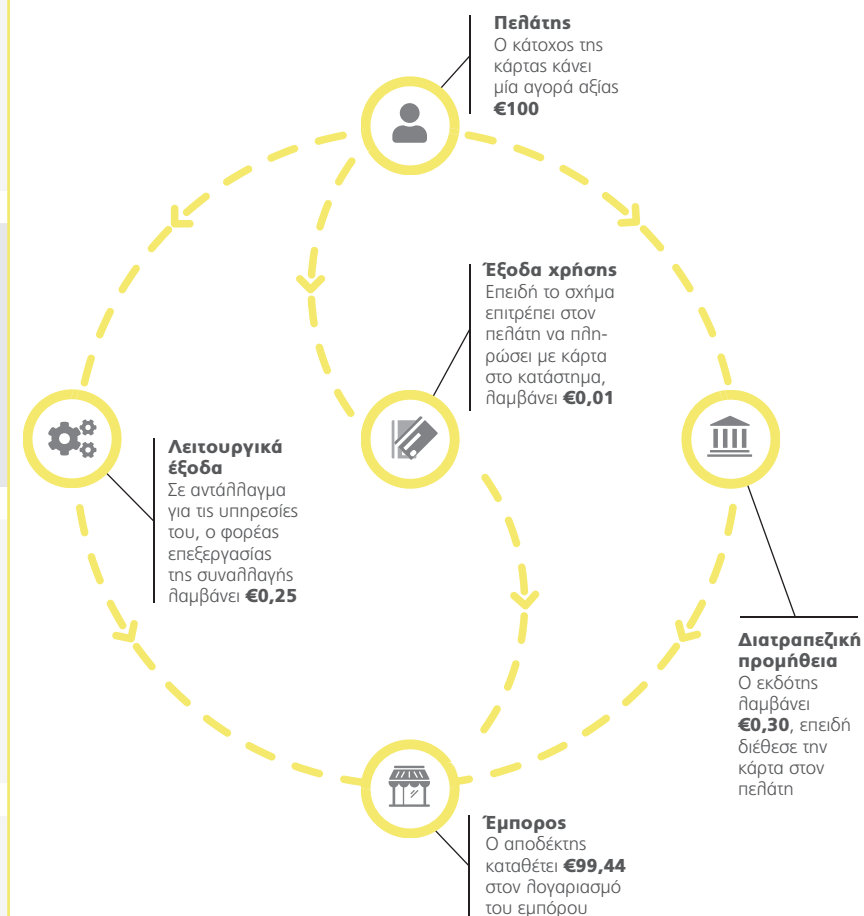

Ποιες είναι οι επιβαρύνσεις που αφορούν τις κάρτες

Η λειτουργία των σχημάτων καρτών επιφέρει κάποιες **επιβαρύνσεις**, οι οποίες περιλαμβάνουν κυρίως:

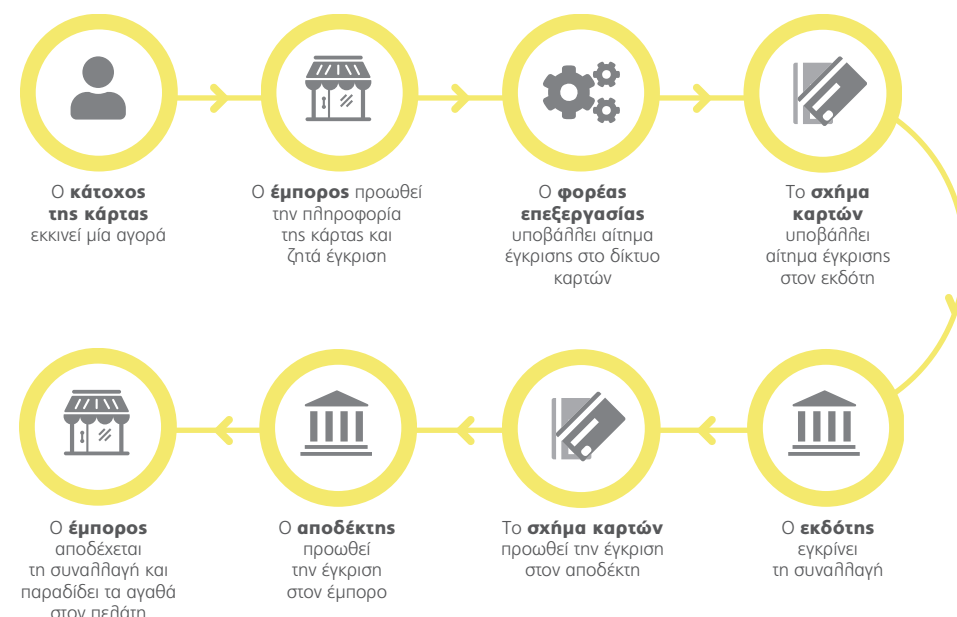
- την *άδεια χρήσης του αναγνωρίσιμου σήματος* από τον αποδέκτη,
- το *κόστος διόδευσης των συναλλαγών* στα σχήματα καρτών, είτε αυτόνομα από τον αποδέκτη είτε μέσω φορέων επεξεργασίας συναλλαγών,
- τη *χρέωση υπηρεσιών* στον έμπορο και στον κάτοχο της κάρτας (π.χ. τιμολόγια, αναλυτική ενημέρωση συναλλαγών, υπηρεσίες πρόληψης απατηλών συναλλαγών, προβλέψεις για ζημιές από απατηλές συναλλαγές, κ.λπ.). Οι έμποροι, με τη σειρά τους, συνήθως ενσωματώνουν το εν λόγω κόστος στις τελικές τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών,
- τις *διατραπεζικές προμήθειες* (interchange fees), ή πιο απλά τις επιβαρύνσεις εις βάρος του αποδέκτη από τον εκδότη για κάθε πράξη πληρωμής με κάρτα (ο Κανονισμός 2015/751/ΕΕ επιβάλλει ανώτατα όρια επί της αξίας κάθε συναλλαγής: μέγιστη προμήθεια 0,2% για τη χρήση χρεωστικής κάρτας και 0,3% για τη χρήση πιστωτικής).

Για **παράδειγμα**, όταν ένας πελάτης πληρώνει **€100,00** με πιστωτική κάρτα σε ένα κατάστημα, ο έμπορος λαμβάνει **€99,44** ευρώ και ο φορέας επεξεργασίας της συναλλαγής **€0,25**. Στη συνέχεια ο αποδέκτης αποδίδει **€0,30** στον εκδότη, ενώ το υπόλοιπο **€0,01** καλύπτει την άδεια χρήσης του σχήματος καθώς και τις λειτουργικές δαπάνες.

ΠΩΣ ΕΚΤΕΛΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ;

Η εκτέλεση μιας συναλλαγής περιλαμβάνει μια σειρά διαδοχικών διαδικασιών (**εξουσιοδότηση, εκκαθάριση και τελικό διακανονισμό**) και ολοκληρώνεται με την τελική μεταφορά του ποσού από τον λογαριασμό του κατόχου της κάρτας, που τηρείται στον εκδότη, σε αυτόν του δικαιούχου της πληρωμής, που τηρείται στον αποδέκτη. Συγκεκριμένα, η εξουσιοδότηση μιας συναλλαγής με κάρτα 4μερούς σχήματος περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

έγκριση εντός δευτερολέπτων

- ο πελάτης-κάτοχος της κάρτας τη χρησιμοποιεί για να πληρώσει τον δικαιούχο (έμπορο),
- ο έμπορος, μέσω του τερματικού (π.χ. POS στο σημείο συναλλαγής με φυσική παρουσία ή μέσω διαδικτύου από απόσταση), ζητά την έγκριση της συναλλαγής,
- ο φορέας επεξεργασίας συναλλαγής προωθεί τα στοιχεία της κάρτας και της συναλλαγής στο σχήμα της κάρτας,
- το σχήμα προωθεί τα στοιχεία στον ΠΥΠ-εκδότη του κατόχου της κάρτας για επιβεβαίωση (π.χ. επιβεβαιώνοντας εάν ο τελευταίος διαθέτει την απαραίτητη ρευστότητα ή πίστωση για την ολοκλήρωση της συναλλαγής ή/και επικυρώνοντας τη νομιμότητα της συναλλαγής),
- το σχήμα διαβιβάζει την έγκριση (ή την απόρριψη) της συναλλαγής στον ΠΥΠ-αποδέκτη του εμπορεύ,
 - ο ΠΥΠ-αποδέκτης διαβιβάζει τη σχετική επιβεβαίωση στον έμπορο για την ολοκλήρωση της συναλλαγής και την παράδοση ή αποστολή του αγαθού στον πελάτη.

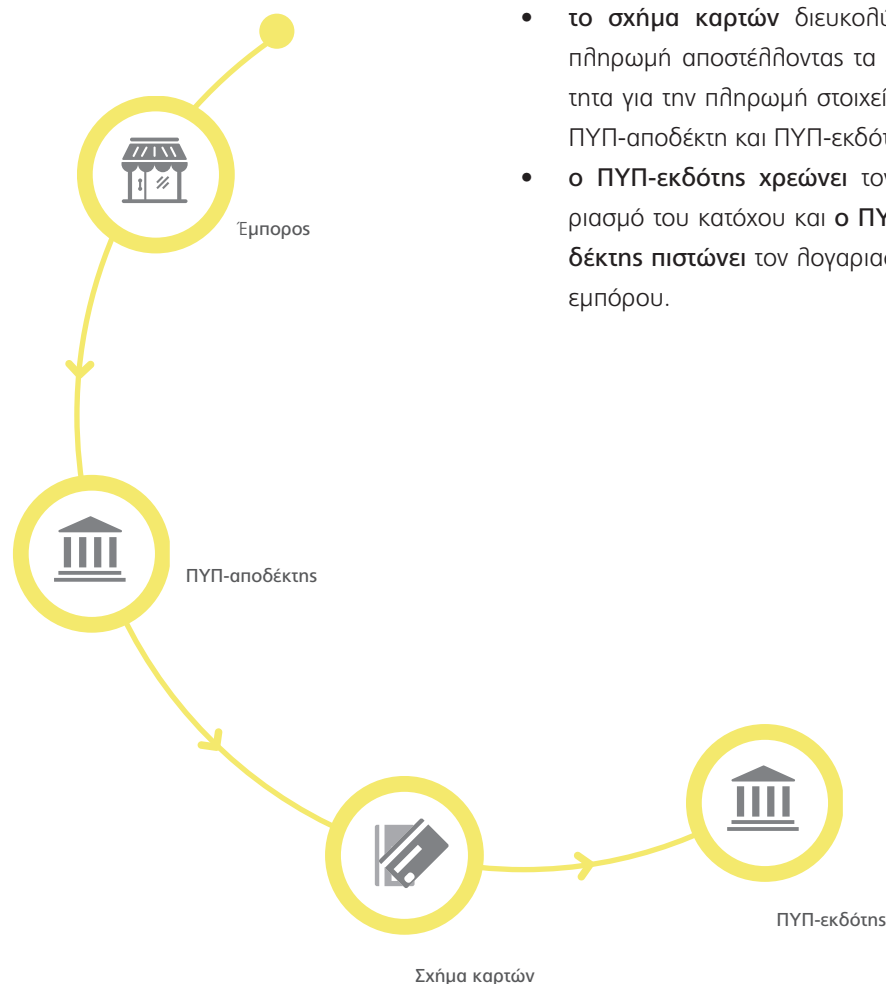

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

συνήθως αυθημερόν

- ο **έμπορος** αποστέλλει ηλεκτρονικά τα στοιχεία της συναλλαγής στον ΠΥΠ-αποδέκτη του,
- ο **ΠΥΠ-αποδέκτης** διαβιβάζει τις πληροφορίες της συναλλαγής στο σχήμα καρτών,
- το **σχήμα καρτών** διευκολύνει την πληρωμή αποστέλλοντας τα απαραίτητα για την πληρωμή στοιχεία στους ΠΥΠ-αποδέκτη και ΠΥΠ-εκδότη,
- ο **ΠΥΠ-εκδότης** χρεώνει τον λογαριασμό του κατόχου και ο **ΠΥΠ-αποδέκτης πιστώνει** τον λογαριασμό του εμπόρου.

Κύριος λόγος για τη μαζική χρήση καρτών στις πληρωμές είναι η **ευκολία** και η **απλότητα** που προσφέρουν στον καταναλωτή (π.χ. η εμπειρία πληρωμής με «ένα κλικ»). Παράλληλα, χάρη σε πολύ πρόσφατες νέες τεχνολογίες, π.χ. την εισαγωγή κωδικού μιας χρήσης (one-time password), σήμερα δεν απαιτείται η αποθήκευση **ευαίσθητων δεδομένων** πληρωμών στη συσκευή ή η μεταφορά τους στον έμπορο.

Έτσι, η υιοθέτηση καινοτομιών βελτιώνει διαρκώς την **ασφάλεια** στις πληρωμές με κάρτες, η οποία για τον χρήστη βασίζεται σε τρία στοιχεία: (α) ένα **αντικείμενο** στην κατοχή του, όπως το σώμα της κάρτας ή το κινητό του τηλέφωνο, (β) μια **πληροφορία** που γνωρίζει μόνο ο ίδιος, όπως το PIN, και (γ) ένα προσωπικό και μοναδικό **στοιχείο ταυτοποίησης**, όπως τα βιομετρικά του χαρακτηριστικά (π.χ. δακτυλικό αποτύπωμα, ίριδα του ματιού, κ.λπ.).

Κορυφαία παραδείγματα εξελιγμένης καινοτόμου τεχνολογίας είναι τα **πορτοφόλια κινητού τηλεφώνου** (mobile wallets), αλλά και οι **ενδυτές συσκευές** (wearables).

Τα πρώτα είναι ένα *μέρος ασφαλούς φύλαξης* κάθε πληροφορίας που είναι αναγκαία για την ταυτοποίηση του χρήστη και την εκκίνηση της διαδικασίας έγκρισης μιας πληρωμής και μπορούν να περιλαμβάνουν πάνω από μία κάρτες, είτε μέσω προσομοίωσης είτε μέσω εφαρμογής που αποθηκεύει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για μια πληρωμή.

Οι δεύτερες είναι *έξυπνες συσκευές που μπορούν να φορεθούν* (π.χ. ρολόγια, βραχιόλια, δαχτυλίδια, κ.λπ.) και μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν μια ειδική «μικροκάρτα» (πολύ μικρού μεγέθους) ή μια εφαρμογή με αποθηκευμένα τα στοιχεία της κάρτας. Σημειώνεται πως, σε αντίθεση με την κάρτα σε υλική μορφή, όλες οι καινοτόμες τεχνολογίες είναι ενεργοβόρες.

Ο ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΕΣ

Μία από τις κύριες αρμοδιότητες του Ευρωσυστήματος είναι η προώθηση **εναρμονισμένων, αποτελεσματικών και ασφαλών** μεθόδων πληρωμής, οι οποίες συμβάλλουν στη **χρηματοοικονομική σταθερότητα**. Οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των χωρών της ΕΕ συνεργάζονται για την κατάρτιση ενός κατάλληλου πλαισίου που θα διευκολύνει και θα προωθεί την καινοτομία στις πληρωμές με κάρτες (τεχνικά πρότυπα, οδηγίες, κανονισμοί, κ.λπ.) σε **πανευρωπαϊκό επίπεδο**.

Στόχος είναι να παρέχεται πάντα μια ασφαλής, κατάλληλη, συνεπής, αποτελεσματική και αξιόπιστη εμπειρία πληρωμών για τον χρήστη πληρωμών λιανικής σε κάθε POI, με κύρια χαρακτηριστικά:

- την **ευκολία** στην εκκίνηση της συναλλαγής και την **ταυτοποίηση** του δικαιούχου για τις πληρωμές που εκκινούνται από τον πληρωτή,

- τη **βεβαιότητα κατάληξης** της πληρωμής με ασφάλεια για τον δικαιούχο ή τον έμπορο,
- την **προσβασιμότητα**.

Το Ευρωσύστημα οραματίζεται την **ενοποίηση** της αγοράς λιανικών πληρωμών με κάρτες, όπως συνέβη στην περίπτωση των μεταφορών πιστώσεων και των άμεσων χρεώσεων. Σε αντιδιαστολή με τις δύο

τελευταίες, οι πληρωμές με κάρτες στην ΕΕ χαρακτηρίζονται από έλλειψη εναρμόνισης όσον αφορά τους κανόνες λειτουργίας, τις πρακτικές της αγοράς και τα τεχνικά πρότυπα. Έτσι, η πολιτική του Ευρωσυστήματος προσανατολίζεται στη δημιουργία ενός χώρου **SEPA για κάρτες** μέσα στον οποίο οι πληρωμές σε ευρώ θα γίνονται με «**κάθε κάρτα και σε κάθε τερματικό**».

Προς την κατεύθυνση αυτή, το Ευρωσύστημα έχει αποφασίσει την ανάληψη και προώθηση μιας σειράς δράσεων. Σε πρώτο επίπεδο, κρίνεται σημαντική η ανάπτυξη συστημάτων που υποστηρίζουν τη διασύνδεση και **διαλειτουργικότητα** μεταξύ των διάφορων κατακερματισμένων εθνικών σχημάτων κερτών που υπάρχουν σήμερα στα διάφορα κράτη-μέλη. Με τον τρόπο αυτό, οι Ευρωπαίοι καταναλωτές δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από τα διεθνή σχήματα κερτών για τις πληρωμές τους, ενώ σημαντικά πλεονεκτήματα θα προκύψουν και στους τομείς του ανταγωνισμού, του κόστους, της αποτελεσματικότητας και της νομοθεσίας. Ιδανικά, η υιοθέτηση ενός κοινού ευρωπαϊκού σήματος κερτών, το οποίο θα επιτρέπει τη δυνατότητα χρήσης των εθνικών σχημάτων σε ευρωπαϊκή κλίμακα, θα βοηθήσει σημαντικά στη διάδο-

ση της χρήσης των κερτών αυτών. Σε δεύτερο επίπεδο, ενθαρρύνεται η υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών που θα αυξήσει τόσο τον αριθμό των επιλογών για τους χρήστες των κερτών όσο και την ασφάλεια των συναλλαγών. Τέλος, υιοθετείται ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο περιλαμβάνει δύο κύρια κείμενα: την ανανεωμένη Οδηγία για τις Υπηρεσίες Πληρωμών (γνωστή και ως **PSD2**) και τον **Κανονισμό 2015/751/ΕΕ** που ρυθμίζει πανευρωπαϊκά τις διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες.

ΕΠΙΤΑΓΕΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Πρόδρομοι αυτού του μέσου πληρωμών ανάγονται ακόμη και στην αρχαιότητα, αλλήλ οι απαρχές της σύγχρονης επιταγής στη σημερινή της μορφή εντοπίζονται στον Μεσαίωνα, τον 13ο και τον 14ο αιώνα. Τότε, για να ολοκληρώσουν τις συναλλαγές τους, οι ηγεμόνες των ιταλικών πόλεων συνήθιζαν να συντάσσουν γραπτές εντολές προς τους θησαυροφύλακές τους.

Η επιταγή όμως ως πρακτική έλαβε την οριστική της νομική υπόσταση τον 17ο και τον 18ο αιώνα, αρχικά στην Ολλανδία και κυρίως μετέπειτα στην Αγγλία, όπου οι τραπεζίτες δέχονταν τότε προς φύλαξη νομίσματα και πολύτιμα μέταλλα των εμπόρων-πελατών τους. Οι τελευταίοι μπο-

ρούσαν να διαθέτουν ολόκληρη ή μέρος από την κατάθεση που είχαν κάνει, εκδίδοντας έγγραφες εντολές (τις λεγόμενες **cash notes** ή αργότερα **cheques**) με τις οποίες εξουσιοδοτούσαν τον τραπεζίτη να πληρώσει στον δικαιούχο της εντολής το αναγραφόμενο ποσό.

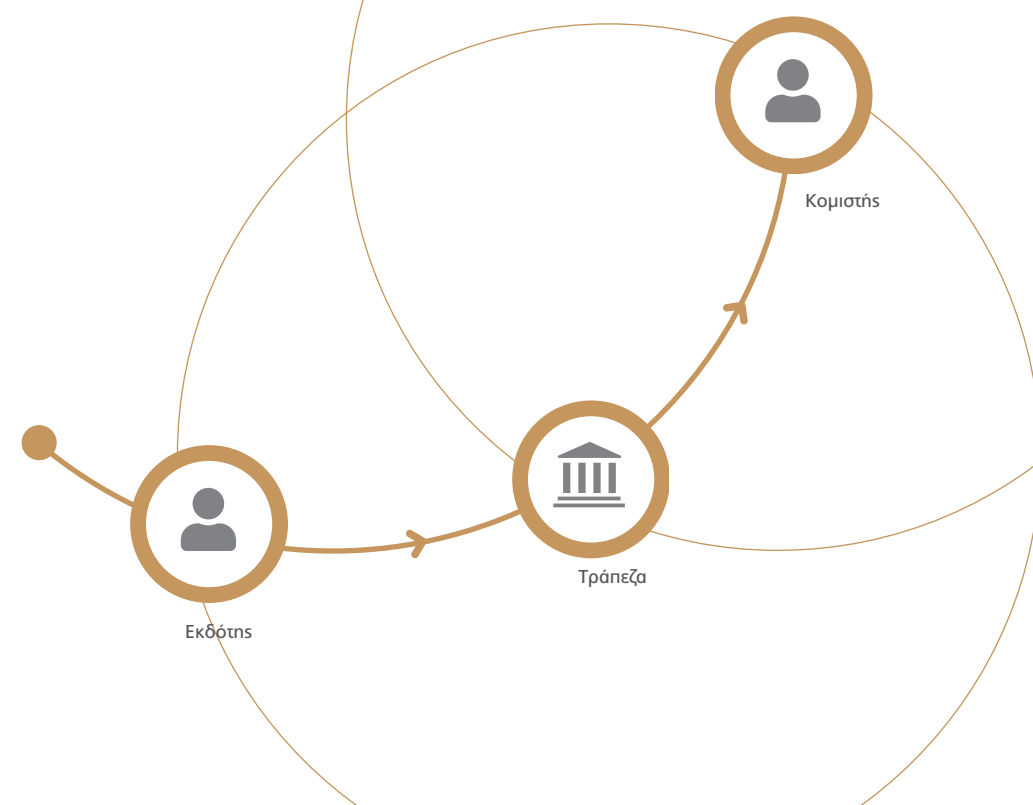
Αργότερα, για περαιτέρω διευκόλυνση των πελατών, οι τραπεζίτες φρόντιζαν να τους παραδίδουν έτοιμο **βιβλιάριο** τυποποιημένων επιταγών. Η αγγλική αυτή πρακτική γρήγορα υιοθετήθηκε και στις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης. Η χρήση της επιταγής ως εργαλείου πληρωμής διαδόθηκε ευρύτατα **παγκοσμίως**, καθώς εξυπηρετούσε το διεθνές εμπόριο, αλλά και τις εγχώριες και διακρατικές συναλλαγές, χωρίς να είναι πλέον απαραίτητη η μεταφορά μεγάλων ποσών σε μετρητά.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η διεθνοποίηση της χρήσης της επιταγής επέφερε την ανάγκη ενοποίησης του δικαίου που τη διέπει. Η Συνδιάσκεψη της Γενεύης υπό την αιγίδα της Κοινωνίας των Εθνών το 1931 απέφερε μια ενιαία διεθνή σύμβαση για την επιταγή, την οποία η Ελλάδα κύρωσε και ενσωμάτωσε στο εθνικό της δίκαιο με τον **Ν. 5960/1933 «περί επιταγής»**, ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΤΑΓΗ; ΠΟΙΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ;

Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο η επιταγή εντάσσεται στα **αξιόγραφα** (δηλαδή τα έγγραφα που ενσωματώνουν ένα δικαίωμα, η άσκηση του οποίου προϋποθέτει την κατοχή του συγκεκριμένου εγγράφου). Ο **εκδότης**, δηλαδή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που υπογράφει την επιταγή, δίνει εντολή στην **τράπεζα** ή σε άλλο ίδρυμα όπου τηρεί λογαριασμό, να πληρώσει το αναγραφόμενο ποσό στον **κομιστή** της επιταγής, δηλαδή τον δικαιούχο της πληρωμής.

ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΠΙΤΑΓΗ;

Σε μια επιταγή αναγράφονται:

- η ονομασία «επιταγή»,
- ο χρόνος και ο τόπος έκδοσής της,
- το όνομα και η υπογραφή του εκδότη της,
- η εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού,
- το όνομα του δικαιούχου, και
- η επωνυμία της τράπεζας (ή άλλου ιδρύματος) που οφείλει να πληρώσει το ποσό που αναγράφεται στην επιταγή.

ΧΡΗΣΗ

Η επιταγή παρέχει μεγαλύτερη **ευκολία** έναντι των μετρητών, ειδικά στις πληρωμές **μεγάλης αξίας**.

Κατά τη συνήθη πρακτική διακινείται με φυσικό τρόπο («χέρι με χέρι») μεταξύ των συναλληλασσομένων, όπως και τα μετρητά. Έτσι, ο αρχικός δικαιούχος μπορεί να τη μεταβιβάσει σε νέο κομιστή, ο οποίος με τη σειρά του μπορεί να την εισπράξει, υπογράφοντας και σημειώνοντας το όνομά του στο πίσω μέρος της (μέθοδος **οπισθογράφησης**).

ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Οι επιταγές διακρίνονται σε ιδιωτικές και τραπεζικές. Στην πρώτη περίπτωση, ο εκδότης οφείλει να τηρεί λογαριασμό σε κάποια τράπεζα, ενώ στη δεύτερη δεν είναι υποχρεωτικό να τηρεί λογαριασμό και μπορεί να προχωρήσει στην έκδοση της επιταγής, καταβάλλοντας μετρητά σε οποιαδήποτε τράπεζα. Η βασική διαφορά είναι ότι στην **τραπεζική επιταγή** εκδότης είναι η ίδια η πληρωτή τράπεζα, ενώ στην **ιδιωτική επιταγή** εκδότης είναι ο πελάτης της τράπεζας.

Η **μεταχρονολόγηση** μιας ιδιωτικής επιταγής, δηλαδή η αναγραφή ημερομηνίας έκδοσης μεταγενέστερης από την τρέχουσα, **επιτρέπεται** με βάση τον νόμο και αποτελεί συνήθη συναλλακτική πρακτική

του εγχώριου εμπορικού τομέα, καθώς διευκολύνει την εκτέλεση μιας πληρωμής σε μελλοντικό χρόνο. Η μεταχρονολογημένη επιταγή λειτουργεί ως *παροχή πίστωσης* του κομιστή προς τον εκδότη της επιταγής.

ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Όπως όλα τα αξιόγραφα, η επιταγή είναι πληρωτέα «επί τη εμφανίσει», δηλαδή ο κομιστής πρέπει να την προσκομίσει σε τράπεζα προκειμένου να πληρωθεί (εντός οκτώ εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έκδοσής της). Κομιστής είναι το πρόσωπο που κατέχει το δικαίωμα να πληρωθεί, όταν προσκομίσει την επιταγή σε μια τράπεζα, η οποία ελέγχει ότι η επιταγή είναι έγκυρη κατά τον τύπο και τον τρόπο συμπλήρωσής της, καθώς και ότι το αναγραφόμενο ποσό είναι διαθέσιμο στον λογαριασμό του εκδότη.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Συμψηφισμός είναι η διαδικασία κατά την οποία μια επιταγή μεταφέρεται από το πιστωτικό ίδρυμα Α, στο οποίο κατατέθηκε, στο πιστωτικό ίδρυμα Β, από το οποίο εκδόθηκε, και συνοδεύεται από την πληρωμή της αναγραφόμενης χρηματικής αξίας από το Β στο Α.

Η τράπεζα «αγοράζει» την επιταγή και, αν τηρεί επίσης τον λογαριασμό του εκδότη, πληρώνει απευθείας τον κομιστή με μετρητά ή σε πίστωση λογαριασμού του (αν είναι και αυτός πελάτης της τράπεζας). Σε αυτήν την περίπτωση, στην πληρωμή εμπλέκονται μόνο **τρία μέρη**: ο **εκδότης** και ο **κομιστής** της επιταγής και η **τράπεζα** όπου και οι δύο τηρούν λογαριασμό.

Όταν η τράπεζα του εκδότη και η τράπεζα όπου προσκομίζεται η επιταγή διαφέρουν, τότε η πληρωμή της επιταγής στον κομιστή γίνεται μέσω συμψηφιστικού γραφείου. Σε αυτήν την περίπτωση, στην πληρωμή εμπλέκονται **πέντε μέρη**: ο **εκδότης** της επιταγής, ο **κομιστής**, η **τράπεζα του εκδότη**, η **τράπεζα όπου ο κομιστής εμφανίζει την επιταγή** και το **συμψηφιστικό γραφείο**.

Το γραφείο αυτό λειτουργεί ως *κέντρο συλλογής* των επιταγών που διακινούνται μεταξύ των τραπεζών και αναλαμβάνει τον αμοιβαίο συμψηφισμό των επιταγών που προσκομίζουν οι τράπεζες-μέλη του, μειώνοντας έτσι την ανάγκη χρήσης μετρητών για την εξόφληση των επιταγών. Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν δύο συστήματα συμψηφισμού επιταγών: το **Γραφείο Συμψηφισμού Αθηνών (ΓΣΑ)** και το **Διατραπεζικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Συμψηφισμού Επιταγών (ΔΗΣΣΕ)** της ΔΙΑΣ ΑΕ. Ο χρηματικός διακανονισμός των αποτελεσμάτων των συμψηφισμών που πραγματοποιούν τα δύο αυτά συστήματα γίνεται καθημερινά στο σύστημα μεγάλων πληρωμών του Ευρωσυστήματος **TARGET2**.

Ο συμψηφισμός των *έγχαρτων* επιταγών που έχουν εκδοθεί από *εγχώρια* πιστωτικά ιδρύματα πραγματοποιείται στο ΓΣΑ. Ο Ν. 5960/1933, που είδαμε νωρίτερα, προέβλεπε την έκδοση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος για την ίδρυση γραφείων συμψηφισμού, το οποίο ωστόσο δεν εκδόθηκε ποτέ. Τα πιστωτικά ιδρύματα προχώρησαν τότε ανεξάρτητα στη δημιουργία γραφείων συμψηφισμού επιταγών (στην Αθήνα, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη), συνάπτοντας διμερείς συμβάσεις. Αργότερα, προσχώρησαν στις συμβάσεις αυτές και τα υποκαταστήματα των ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα.

Σήμερα, με την πλειονότητα των επιταγών να εκκαθαρίζονται μέσω του ΔΗΣΣΕ, ο ρόλος του ΓΣΑ έχει περιοριστεί. Το ΓΣΑ απαρτίζεται από το κεντρικό συμψηφιστικό γραφείο που εδρεύει στην **Τράπεζα της Ελλάδος**, και τα περιφερειακά συμψηφιστικά γραφεία που λειτουργούν σε υποκαταστήματα και πρακτορεία της. Προβαίνει στην εκκαθάριση τραπεζικών και ιδιωτικών επιταγών σε ευρώ ή ξένα νομίσματα, οι οποίες εμφανίζονται προς πληρωμή σε πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα. Ο διακανονισμός των αποτελεσμάτων της εκκαθάρισης των επιταγών σε ευρώ πραγματοποιείται την ίδια ημέρα στο ηλεκτρονικό σύστημα TARGET2, ενώ ο διακανονισμός των επιταγών σε συνάλλαγμα γίνεται μέσω φυσικής διακίνησης των σωμάτων ή των αντιγράφων τους.

ΑΜΕΣΗ ΧΡΕΩΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Όταν η διευθέτηση μιας οφειλής γίνεται είτε με μεταφορά πίστωσης είτε με τη χρήση κάρτας, η πληρωμή εκκινείται από τον οφειλέτη, ο οποίος πρέπει να αφιερώσει χρόνο και ενέργεια προκειμένου να πραγματοποιήσει τη συναλλαγή (ίσως χρειαστεί να μετακινηθεί ή ακόμη και να περιμένει να εξυπηρετηθεί σε κάποιο ταμείο). Ωστόσο, οι περισσότερες πληρωμές αφορούν την καθημερινότητα, η οποία συχνά συνοδεύεται από επαναλαμβανόμενες συναλλαγές.

Στις σύγχρονες κοινωνίες είναι αυτονόητη η ύπαρξη *παγίων εξόδων* για στέγαση, ύδρευση, ενέργεια, επικοινωνία, μετακίνηση, ασφάλεια, φορολογία κ.λπ., τα οποία έχουν **περιοδικότητα και υποχρεωτικό χαρακτήρα**. Συνεπώς, η αυτόματη εξόφλησή τους αναβαθμίζει ποιοτικά την καθημερινότητα των συναλληλασσομένων.

Κάπως έτσι σκέφτηκε τη δεκαετία του 1960 ο Alastair Hanton, στέλεχος της εταιρίας Unilever στη Μεγάλη Βρετανία, όταν, αντιμετωπίζοντας πρόβλημα με την είσπραξη εσόδων από τους μεταπωλητές παγωτού, έθεσε αποφασιστικά στους συντηρητικούς τραπεζίτες της εποχής το «εξοργιστικό» ερώτημα:

Γιατί δεν ζητάμε την άδεια των μεταπωλητών να χρεώνουμε απευθείας τον λογαριασμό τους με οποιοδήποτε ποσό;

Με αρκετή πειθώ, τέσσερα χρόνια αργότερα κατάφερε να γίνει αποδεκτό το μοντέλο πληρωμών των *Επαναλαμβανόμενων Άμεσων Χρεώσεων*. Λίγο νωρίτερα, στη Γερμανία είχαν ήδη καθιερωθεί οι ηγεμόνοι λογαριασμοί *GIRO* που παρείχαν παρόμοια δυνατότητα. Ωστόσο, το αγγλικό μοντέλο ήταν αυτό που διαδόθηκε ευρύτερα. Στην Ελλάδα, οι άμεσες χρεώσεις πρωτοεμφανίστηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990, για αυτόματη εξόφληση των λογαριασμών των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ), με την προϋπόθεση ότι τόσο ο καταναλωτής όσο και ο δημόσιος Οργανισμός τηρούσαν λογαριασμό στην ίδια τράπεζα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΧΡΕΩΣΗ;

Με την άμεση χρέωση **εκχωρείται** στον δικαιούχο το δικαίωμα να λαμβάνει χρηματικά ποσά απευθείας από τον λογαριασμό πληρωμών του πληρωτή-οφειλέτη του. Συνήθως αφορά πληρωμές μεταξύ φυσικών προσώπων και Οργανισμών (Person to Business – **P2B**) ή μεταξύ επιχειρήσεων (Business to Business – **B2B**) και το βασικό χαρακτηριστικό της είναι ότι **η εντολή πληρωμής δίδεται από τον δικαιούχο της πληρωμής** και όχι από τον οφειλέτη. Ο δικαιούχος καθορίζει την ημερομηνία και το ποσό της πληρωμής. Η συχνότητα της εντολής είναι συνήθως μηνιαία, ενώ *το ποσό δεν είναι σταθερό*.

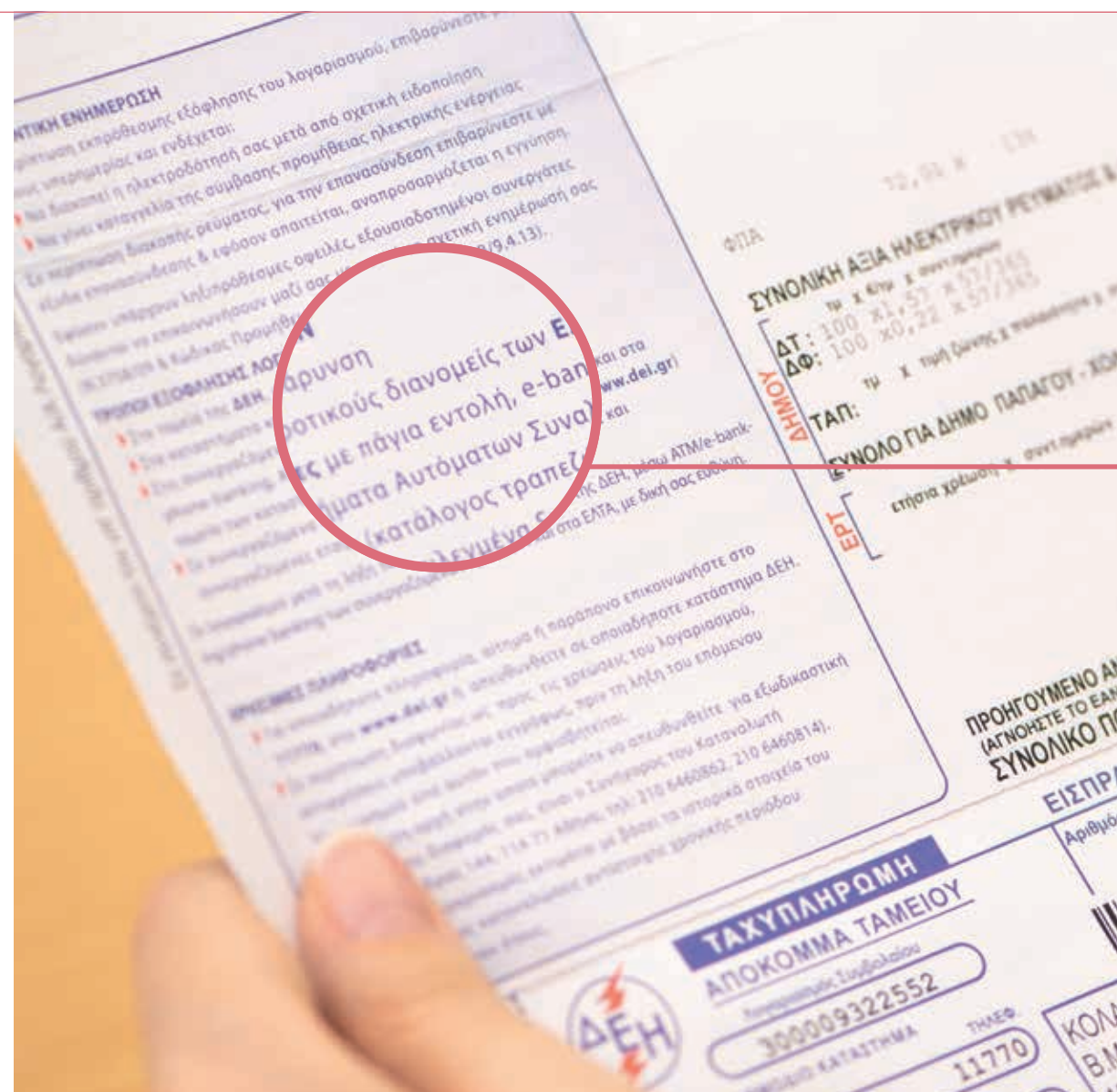
Η άμεση χρέωση αποτελεί μια υπηρεσία πληρωμών που παρέχεται από τους ΠΥΠ με στόχο τη διευκόλυνση ειδικά εκείνων των λιανικών πληρωμών που έχουν περιοδικότητα (π.χ. πληρωμές οργανισμών ενέργειας, ύδρευσης, εταιριών τηλεφωνίας, ασφαλιστικών εταιριών, κ.λπ.).

Για τον δικαιούχο της πληρωμής, η είσπραξη χρηματικών ποσών μέσω της υπηρεσίας άμεσης χρέωσης επιτρέπει **καλύτερο προγραμματισμό** των εσόδων, **ευκολότερη διαχείριση** της ρευστότητας και **μείωση του κόστους**, καθώς δεν χρειάζεται να δρομολογεί διαδικασίες υπενθύμισης εξόφλησης ή/και διεκδίκησης ανείσπρακτων ποσών.

Παράλληλα, ο πληρωτής εξοφλεί τις πάγιες υποχρεώσεις του αυτόματα, **εξοικονομώντας χρόνο και ενέργεια**. Είναι απόλυτα συνεπής στις προθεσμίες εξόφλησης, αποφεύγοντας έτσι την επιβολή πρόσθετων χρεώσεων στους λογαριασμούς του. Ωστόσο, επειδή η ημερομηνία και το ποσό της εκάστοτε πληρωμής προσδιορίζονται από τον δικαιούχο, ο πληρωτής πρέπει να διατηρεί **διαθέσιμο** στον λογαριασμό του

το απαραίτητο χρηματικό υπόλοιπο, ώστε να μπορεί να πραγματοποιηθεί η πληρωμή. Αντίστοιχα, ο εκάστοτε δικαιούχος Οργανισμός οφείλει να ειδοποιεί τον οφειλέτη για την ημερομηνία και το ποσό της πληρωμής **ικανό χρονικό διάστημα** πριν από τον διακανονισμό της.

Οι πληρωμές μέσω της υπηρεσίας άμεσης χρέωσης είναι **εγγυημένες**. Αν τυχόν εκτελεστεί μια λανθασμένη πληρωμή, γίνεται ανάκλησή της και τα χρήματα επιστρέφονται εντός δέκα εργάσιμων ημερών στον λογαριασμό του πληρωτή. Αντίθετα, οι πληρωμές που πραγματοποιούνται με εντολή του πελάτη-οφειλέτη (π.χ. μεταφορές πίστωσης) είναι **μη άμεσα αναστρέψιμες** και η διαδικασία για τυχόν επιστροφή των χρημάτων είναι πολύ πιο χρονοβόρα.

ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΜΕΣΗΣ ΧΡΕΩΣΗΣ

Παρά τα προφανή οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση του, αυτό το μέσο πληρωμής δεν φαίνεται να έχει ιδιαίτερη απήχηση στους Έλληνες καταναλωτές. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια καταγράφονται κατά μέσο όρο περίπου **τρεις** συναλλαγές ετησίως ανά κάτοικο, ενώ αντίστοιχα στο σύνολο της ΕΕ την ίδια περίοδο πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο **πενήντα**.

Επί δεκαετίες, η κουλτούρα πληρωμών στη χώρα μας χαρακτηριζόταν από τη χρήση των μετρητών. Λόγω της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, αλληλά και των νομοθετικών παρεμβάσεων προς την κατεύθυνση του περιορισμού της χρήσης μετρητών, τελευταία παρατηρείται **θεαματική αύξηση των ηλεκτρονικών πληρωμών**. Ωστόσο, η αύξηση αυτή δεν αντανakλάται στις άμεσες χρεώσεις, όπου ο συνολικός αριθμός συναλλαγών ανά κάτοικο στην Ελλάδα παραμένει σχεδόν αμετάβλητος.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Για να πραγματοποιηθεί μια άμεση χρέωση πρέπει να έχει προηγηθεί η **συναίνεση του πληρωτή**, ο οποίος υπογράφει σχετική σύμβαση είτε απευθείας με τον δικαιούχο Οργανισμό είτε με τον ΠΥΠ του. Η σύμβαση μπορεί να υποβληθεί και ηλεκτρονικά.

Ο Οργανισμός συγκεντρώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα στοιχεία πληρωμών σε ένα αρχείο, **κατάλληλων τεχνικών προδιαγραφών**, το οποίο αποστέλλει προς εκκαθάριση στη **ΔΙΑΣ ΑΕ**. Η τελευταία, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του SEPA, και διατηρώντας άμεση διασύνδεση με τα πανευρωπαϊκά συστήματα πληρωμών EBA/STEP2 και Equens Worldline, λαμβάνει αντίστοιχα αρχεία από όλους τους συμβεβλημένους Οργανισμούς και προβαίνει στην εκκαθάρισή τους.

Η **εκκαθάριση**, που γίνεται σε επίπεδο ΠΥΠ, αφορά τη δημιουργία μιας τελικής διατραπεζικής θέσης ενός ΠΥΠ έναντι κάθε άλλου ΠΥΠ ξεχωριστά. Το επόμενο βήμα είναι ο **διακανονισμός** των θέσεων των ΠΥΠ που προκύπτουν από την εκκαθάριση στο σύστημα TARGET2.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ, ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Στις συναλλαγές με μετρητά, η χρηματική αξία μεταβιβάζεται **άμεσα** από τον πληρωτή στον δικαιούχο χωρίς να παρεμβάλλεται κάποιος ενδιάμεσος. Αντίθετα, στις ηλεκτρονικές πληρωμές, όταν πληρωτής και δικαιούχος δεν συνεργάζονται με τον ίδιο ΠΥΠ, υπάρχουν κάποιες υποδομές που **μεσολαβούν** για τη διασύνδεσή τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Στις πληρωμές με κάρτα, το σχήμα της κάρτας (VISA, MasterCard, κ.λπ.) ενεργεί ως **ενδιάμεσος** μεταξύ των ΠΥΠ του πληρωτή και του δικαιούχου. Για πληρωμές με μεταφορά πίστωσης ή άμεση χρέωση, όταν οι ΠΥΠ του πληρωτή και του δικαιούχου διαφέρουν, παρεμβάλλεται ένα **σύστημα πληρωμών** το οποίο αναλαμβάνει να με-

ταβιβάζει τη χρηματική αξία της συναλλαγής από τον ΠΥΠ του πληρωτή στον ΠΥΠ του δικαιούχου. Πρόκειται για μια υποδομή αθέατη στα συναλλησσόμενα μέρη, στην οποία μια πληρωμή, ανάλογα με το είδος της, υποβάλλεται είτε για εκκαθάριση και διακανονισμό είτε απευθείας για διακανονισμό.

Ένας πελάτης του ΠΥΠ Α πληρώνει με μεταφορά πίστωσης **€100** για την αγορά ενός προϊόντος από ένα πολυκατάστημα, το οποίο τηρεί λογαριασμό στον ΠΥΠ Β. Μια επιχείρηση με λογαριασμό στον ΠΥΠ Β εξοφλεί με μεταφορά πίστωσης ένα τιμολόγιο αξίας **€70** ενός προμηθευτή της, ο οποίος τηρεί λογαριασμό στον ΠΥΠ Α. Η εκκαθάριση των παραπάνω πληρωμών σημαίνει τον υπολογισμό της **καθαρής θέσης** του ενός ΠΥΠ έναντι του άλλου, που έχει ως αποτέλεσμα να οφείλει ο ΠΥΠ Α στον ΠΥΠ Β το ποσό των **€30** (€100-€70).

Η παραπάνω οφειλή θα πάψει να υπάρχει όταν το σύστημα πληρωμών, στο οποίο και οι δύο ΠΥΠ συμμετέχουν, μεταφέρει το ποσό των €30 από τον λογαριασμό πληρωμών που τηρεί ο ΠΥΠ Α στην κεντρική του τράπεζα στον αντίστοιχο λογαριασμό πληρωμών που τηρεί ο ΠΥΠ Β. Συνεπώς, ο όρος διακανονισμός αφορά τη **μεταβί-**

βαση λογιστικού χρήματος κεντρικής τράπεζας από ένα μέλος του συστήματος πληρωμών σε ένα άλλο, με βάση το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης πληρωμών ή μιας μεμονωμένης πληρωμής που αποστέλλεται απευθείας στο σύστημα πληρωμών TARGET2.

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

Οι πληρωμές μεταξύ των ΠΥΠ διακρίνονται ανάλογα με την προέλευσή τους σε πληρωμές **μικρής αξίας** (ή πληρωμές λιανικής) και **μεγάλης αξίας**. Οι πρώτες αφορούν ουσιαστικά τις πληρωμές των πελατών των ΠΥΠ, ενώ οι δεύτερες πληρωμές των ΠΥΠ προς ίδιο όφελος, όπως για παράδειγμα μεταφορές κεφαλαίων που σχετίζονται με τη συμμετοχή τους στις διατραπεζικές αγορές (διατραπεζικός δανεισμός, αγοραπωλησία συναλλήλαγματος, κ.λπ.).

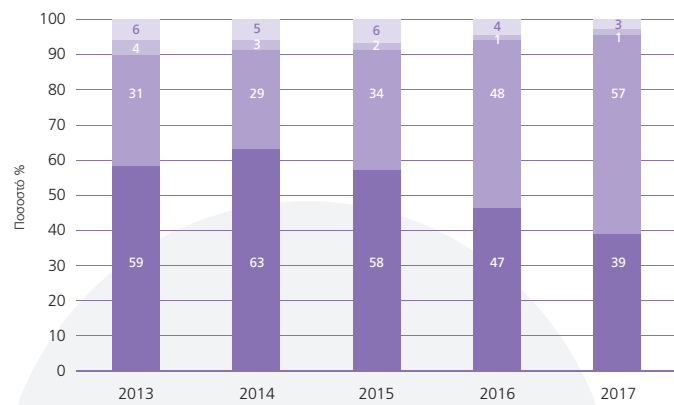
Οι πληρωμές λιανικής χαρακτηρίζονται από το μεγάλο πλήθος τους και τη μικρή ανά συναλλαγή αξία τους. Κατά κανόνα, προωθούνται σε κάποιο σύστημα πληρωμών μικρής αξίας, όπου υποβάλλονται προς εκκαθάριση. Έτσι δημιουργούνται καθαρές θέσεις χρέωσης και πίστωσης

μεταξύ των ΠΥΠ που είναι μέλη του συστήματος και στη συνέχεια πραγματοποιείται ο συμψηφισμός τους (βάσει διμερούς ή πολυμερούς μοντέλου) και ο τελικός διακανονισμός τους στο σύστημα πληρωμών TARGET2.

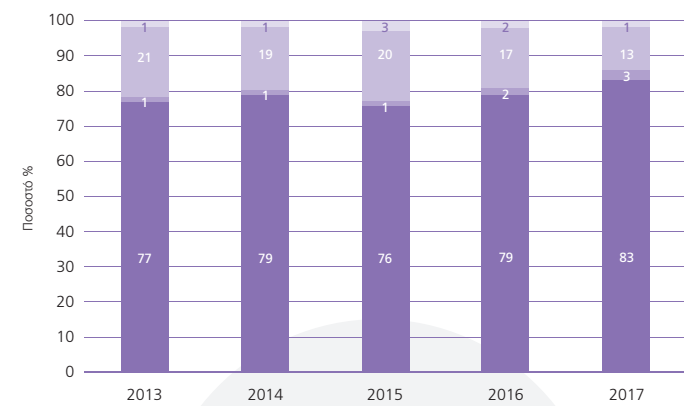
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ποσοστιαία χρήση
των μέσων πληρωμών
με βάση τον όγκο
των συναλλαγών

- Μεταφορά πίστωσης
- Πληρωμή με κάρτα
- Επιταγές
- Άμεση χρέωση

Ποσοστιαία χρήση
των μέσων πληρωμών
με βάση την αξία
των συναλλαγών

- Μεταφορά πίστωσης
- Πληρωμή με κάρτα
- Επιταγές
- Άμεση χρέωση

ΕΓΧΩΡΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΛΙΑΝΙΚΗΣ: ΔΙΑΣ ΑΕ

Η ίδρυση της **ΔΙΑΣ ΑΕ** συμπίπτει χρονικά με την ολοκλήρωση της μηχανογράφησης των ελληνικών τραπεζών στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Πρόκειται για μια ανώνυμη εταιρία στην οποία μέτοχοι είναι τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα και η Τράπεζα της Ελλάδος.

Σκοπός της είναι η παροχή υπηρεσιών πληρωμών στα μέλη της, με κύριο αντικείμενο τις **υπηρεσίες εκκαθάρισης συναλλαγών**. Η πρώτη υπηρεσία με την οποία η ΔΙΑΣ ΑΕ έγινε ευρέως γνωστή στο συναλλακτικό κοινό ήταν η δυνατότητα ανάληψης μετρητών από ATM οποιουδήποτε πιστωτικού ιδρύματος. Η υπηρεσία αυτή έχει μεγάλη απήχηση στην Ελλάδα και ειδικότερα σε απομακρυσμένα μέρη, όπως π.χ. μικρά νησιά, όπου ενίοτε δεν υπάρχει φυσική παρουσία πιστωτικών ιδρυμάτων, παρά μόνο ένα ATM για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και των επισκεπτών.

Σήμερα η ΔΙΑΣ ΑΕ έχει αναπτύξει σύγχρονες υπηρεσίες που καλύπτουν όλο το φάσμα των ηλεκτρονικών πληρωμών και απευθύνονται στο Δημόσιο, σε δημόσιους οργανισμούς και σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, με κύριο στόχο τη **διαλειτουργικότητα**, την **προσβασιμότητα** και τον **εκσυγχρονισμό** των πληρωμών.

Υπό την επιβλεψη της Τράπεζας της Ελλάδος, το σύστημα ΔΙΑΣ παρέχει στα μέλη του τις εξής υπηρεσίες:

- για μεταφορές πίστωσης, την **DIAS Credit Transfer**,
- για άμεσες μεταφορές πίστωσης, την **IRIS**,
- για άμεσες χρεώσεις, την **DIAS Direct Debit**,
- για επιταγές, την **DIAS Cheque**,
- για αναλήψεις μετρητών, την **DIAS ATM Switching**,
- για πληρωμές με κάρτες, την **DIAS POS**.

TARGET2

TARGET2 ονομάζεται το *σύστημα διακανονισμού μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή (πραγματικό) χρόνο* που ανήκει στα μέλη του Ευρωσυστήματος και λειτουργεί υπό την εποπτεία του, προκειμένου να πραγματοποιείται **αμετάκλητος διακανονισμός των πληρωμών σε ευρώ, σε χρήμα κεντρικής τράπεζας**. Οι κεντρικές και εμπορικές τράπεζες το χρησιμοποιούν για συναλλαγές που σχετίζονται με τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), τις διατραπεζικές πληρωμές και τις πληρωμές διανικής.

Το **TARGET** άρχισε να λειτουργεί το 1999, λίγες μέρες μετά την εισαγωγή του ευρώ, και απαρτιζόταν από τα εθνικά συστήματα διακανονισμού πληρωμών των κρατών-μελών που συμμετείχαν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Πλέον, το σύστημα **TARGET2**, που αντικατέστησε το TARGET το 2008, παρέχει εναρμονισμένες υπηρεσίες σε μια **ενιαία τεχνική πλατφόρμα** και λειτουργεί ομαλά επί περισσότερο από μία δεκαετία, προσφέροντας ασφάλεια και αποτελεσματικότητα όσον αφορά τις πληρωμές.

Εκπληρώνοντας τους παραπάνω στόχους, το TARGET2 εγγυάται την ασφαλή και αποτελεσματική διενέργεια των πληρωμών στην Ευρώπη και συμβάλλει στη **σταθερότητα του ευρώ**.

Στη δεκαετία που λειτουργεί το TARGET2, λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων, των κανονιστικών απαιτήσεων και της μεταβαλλόμενης καταναλωτικής συμπεριφοράς, ο τρόπος εκτέλεσης των πληρωμών έχει αλλάξει σημαντικά για να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς.

Οι στόχοι του συστήματος TARGET2 είναι:

- να υλοποιεί τις αποφάσεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και να συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της αγοράς χρήματος σε ευρώ,
- να ελαχιστοποιεί τον συστημικό κίνδυνο στις αγορές πληρωμών, π.χ. λόγω αφερεγγυότητας ενός μέλους,
- να διασφαλίζει τον αποτελεσματικό διακανονισμό των διασυννομιματικών πληρωμών.

Το Ευρωσύστημα ξεκίνησε την αντικατάσταση του TARGET2 με ένα νέο σύστημα διακανονισμού μεταφοράς κεφαλαίων σε πραγματικό χρόνο και τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης ρευστότητας για όλες τις υπηρεσίες του. Η νέα υπηρεσία του **TARGET**, το **T2**, από τον Νοέμβριο του 2021 θα προσφέρει βελτιωμένες και σύγχρονες υπηρεσίες, ικανές να διευκολύνουν πληρωμές σε διάφορα νομίσματα σε περίπτωση που η εκάστοτε κεντρική τράπεζα το επιθυμεί.

target
2

TIPS (TARGET Instant Payment Settlement)

Τον Νοέμβριο του 2018 το Ευρωσύστημα έθεσε σε λειτουργία την υπηρεσία **TIPS** προκειμένου να διασφαλίσει τόσο ότι η αυξανόμενη ζήτηση για άμεσες πληρωμές θα ικανοποιείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και για να αποφευχθεί η επικράτηση εθνικών λύσεων που επαναφέρουν τον κατακερματισμό των υπηρεσιών πληρωμών στην Ευρώπη. Δύο χαρακτηριστικά του TIPS το καθιστούν ικανό να επιτύχει προσβασιμότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρώτον, το ότι βασίζεται στο σχήμα SCT^{inst} και, δεύτερον, το ότι αναπτύχθηκε σαν προέκταση του TARGET2, το οποίο ήδη διαθέτει ευρύ δίκτυο συμμετεχόντων.

Η νέα αυτή υπηρεσία υποδομών αγοράς επιτρέπει στους ΠΥΠ να προσφέρουν στους πελάτες τους μεταφορές κεφαλαίων *συνεχώς* και σε *πραγματικό χρόνο, όλο το εικοσιτετράωρο και για κάθε ημέρα του έτους*. Αυτό σημαίνει ότι, χάρη στο TIPS, φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις μπορούν να μεταφέρουν χρήματα μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, ανεξάρτητα από τις ώρες λειτουργίας των ΠΥΠ. Συνεπώς, το Ευρωσύστημα, για να προωθήσει την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, επέκτεινε το χαρτοφυλάκιο των υπηρεσιών του TARGET έτσι ώστε να υποστηρίζει τον διακα-

νονισμό των άμεσων πληρωμών, προσφέροντας πανευρωπαϊκή προσβασιμότητα και διαλειτουργικότητα. Για την ώρα, το TIPS διακανονίζει πληρωμές μόνο σε ευρώ. Εντούτοις, σε περίπτωση που ζητηθεί, μπορεί να υποστηρίξει και τον διακανονισμό σε άλλα νομίσματα.

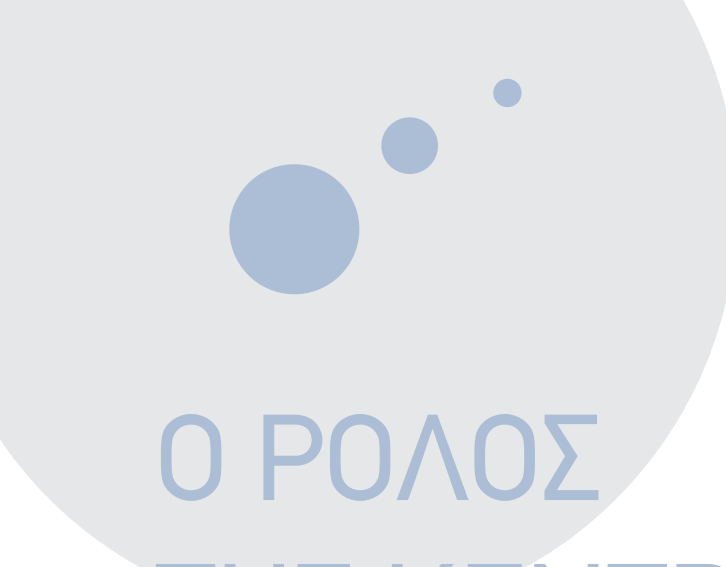
Το TIPS είναι μια υπηρεσία βασισμένη σε μια σύγχρονη αρχιτεκτονική συστημάτων πληρωμών που καταφέρνει να συνδυάσει τα πλεονεκτήματα ενός συστήματος εκκαθάρισης (netting) πληρωμών λιανικής και ενός συστήματος μεγάλων πληρωμών (RTGS). Κατά συνέπεια, καταφέρνει να διακανονίζει άμεσα έναν μεγάλο όγκο πληρωμών με σχετικά χαμηλό κόστος. Επίσης, είναι συμβατή με τις αυστηρές απαιτήσεις επίβλεψης του Ευρωσυστήματος, καθώς και με τη σύσταση CPMI-IOSCO που αφορά την ανθεκτικότητα του κυβερνοχώρου για τις υποδομές της χρηματαγοράς. Έτσι, είναι ικανή να καλύψει τις προϋποθέσεις διακανονισμού μιας πανευρωπαϊκής λύσης άμεσων πληρωμών (όπως ορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών – EPC) και να προσφέρει 100% ασφάλεια ως προς τον κίνδυνο διακανονισμού, αφού **οι συναλλαγές εκτελούνται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας**.

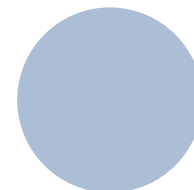
Το TIPS είναι:

- **ανθεκτικό:** αποτελεί μια ισχυρή και ανθεκτική υποδομή αγοράς, υπό τη διαχείριση του Ευρωσυστήματος,
- **αποτελεσματικό:** ο άμεσος διακανονισμός σε χρήμα κεντρικής τράπεζας αυξάνει την ασφάλεια και εκμηδενίζει τον πιστωτικό κίνδυνο, ενώ παρέχει απλοποιημένη επεξεργασία συναλλαγών, η οποία ενώνει άμεσα τον ΠΥΠ-εντολέα με τον ΠΥΠ-αποδέκτη,
- **ταχύ:** οι συμμετέχοντες στο TIPS μπορούν να επεξεργαστούν τις συναλλαγές σε μερικά μόλις δευτερόλεπτα, σε αντιδιαστολή με το σχήμα SCT^{inst} που ορίζει τα 10 δευτερόλεπτα ως κριτήριο για την ολοκλήρωση μιας άμεσης πληρωμής,
- **πολυσυμμετοχικό:** αποτελεί επέκταση του TARGET2, το οποίο διαθέτει δίκτυο με περισσότερους από 1.700 συμμετέχοντες που μπορούν να ανοίξουν λογαριασμό, ενώ οι υπόλοιποι ενδιαφερόμενοι συμμετέχοντες μπορούν να συνδεθούν με διαφορετικούς ρόλους,
- **οικονομικό:** η τιμολογιακή του πολιτική βασίζεται στις αρχές της ισότητας και της έλλειψης διακρίσεων, παρέχοντας δωρεάν άνοιγμα και τήρηση λογαριασμού, καθώς επίσης και λήψη πληρωμών και ενημερώσεων, ενώ η χρέωση ανά εξερχόμενη πληρωμή είναι €0,002 για τα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας του,
- **ενοποιημένο:** τα πλεονεκτήματα είναι σημαντικά για τους συμμετέχοντες, κυρίως όσον αφορά τη διαχείριση ρευστότητας, καθώς τα υπόλοιπα των λογαριασμών TIPS προσμετρούνται στον υπολογισμό των ελάχιστων αποθεματικών.

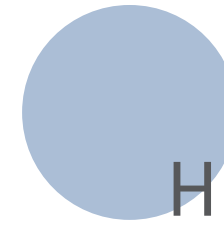

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

Η ΕΚΤ ΚΑΙ ΟΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ και το Πρωτόκολλο αριθ. 4 για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ, οι ασφαλείς και αποτελεσματικές υποδομές χρηματοπιστωτικών αγορών είναι απαραίτητες για την αξιόπιστη μεταφορά κεφαλαίων και τίτλων, την ομαλή εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Το Ευρωσύστημα παρέχει υποδομές χρηματοπιστωτικών αγορών για τον διακανονισμό πληρωμών και τίτλων και επιθυμεί την ανάπτυξη διαλόγου με τους συμμετέχοντες στην αγορά για να διευκολύνει την περαιτέρω ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ευρώπη (στην Ελλάδα υπάρχει το Εθνικό Συμβουλευτικό Όργανο AMI-Pay GR-NSG).

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

Βασικός ρόλος της ΕΚΤ είναι η **άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής** εντός της ζώνης του ευρώ, με απώτερο στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών προς το κοινό όφελος. Παράλληλα, η ΕΚΤ και οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες που απαρτίζουν το Ευρωσύστημα στοχεύουν σε ένα **σταθερό, υγιές και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα**, μέσα στο οποίο πολίτες και επιχειρήσεις θα συναλλάσσονται **με ασφάλεια και χωρίς φραγμούς**. Αυτές οι αρμοδιότητες του Ευρωσυστήματος δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν χωρίς τις κατάλληλες υποδομές συστημάτων πληρωμών. Έτσι, το Ευρωσύστημα δημιούργησε και λειτουργεί το σύστημα TARGET2, κύριο πλεονέκτημα του οποίου, όπως είδαμε, είναι ότι ο διακανονισμός των συμψηφιστικών συστημάτων πραγματοποιείται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας.

Η δημιουργία του **SEPA** υπήρξε το πρώτο μεγάλο βήμα για τη λειτουργία μιας εναρμονισμένης αγοράς πληρωμών λιανικής στην ΕΕ. Επίσης, η προώθηση καινοτόμων λύσεων πληρωμών και το άνοιγμα της αγοράς παροχής υπηρεσιών πληρωμών με την εφαρμογή της νέας Οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά (Οδηγία **PSD2**) έχουν

αλλιάξει οριστικά το τοπίο της παροχής υπηρεσιών πληρωμών στην Ευρώπη.

Ταυτόχρονα το Ευρωσύστημα, αναγνωρίζοντας την ανάγκη να αυξηθεί η **ταχύτητα** με την οποία πραγματοποιούνται οι πληρωμές, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για την προώθηση ασφαλών και αποτελεσματικών πληρωμών στην ΕΕ, έθεσε σε λειτουργία μια νέα υπηρεσία, η οποία εξασφαλίζει άμεσο διακανονισμό πληρωμών λιανικής σε ευρώ, ανεξάρτητα από το ωράριο λειτουργίας των ΠΥΠ και των εν γένει συστημάτων πληρωμών. Η υπηρεσία **TIPS** (TARGET Instant Payment Settlement) δίνει τη δυνατότητα στους ΠΥΠ που είναι μέλη του συστήματος TARGET2 να προσφέρουν στους πελάτες τους υπηρεσίες **άμεσης μεταφοράς πίστωσης**.

Επιπλέον, το Ευρωσύστημα συμμετέχει στην προσπάθεια να βρεθεί ένας εναρμονισμένος τρόπος προκειμένου να γίνεται η ανταλλαγή δεδομένων ανάμεσα στις διάφορες τεχνολογικές λύσεις πληρωμών που διατίθενται για κινητό τηλέφωνο (π.χ. αντιστοίχιση του αριθμού τηλεφώνου με τον IBAN πληρωτή και δικαιούχου).

Τα τελευταία χρόνια, η αγορά πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ προσφέρει όλο και περισσότερες καινοτόμες λύσεις για την πραγματοποίηση συναλλαγών. Η ανάπτυξη αυτή αναμένεται να διευρυνθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια, τόσο λόγω των κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση, όσο και λόγω της Οδηγίας PSD2, που επιτρέπει πλέον την είσοδο μη παραδοσιακών ΠΥΠ στην αγορά πληρωμών μικρής αξίας.

Η καινοτομία στις πληρωμές λιανικής και η χρηματοοικονομική τεχνολογία επηρεάζουν και τη λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Για την πιο ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία των τελευταίων, η ΕΚΤ και οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες μελετούν και αναλύουν διαρκώς τις εξελίξεις στο πεδίο των πληρωμών και συμβάλλουν στην κατάρτιση ενός **εναρμονισμένου ρυθμιστικού πλαισίου** με σκοπό

την αποτροπή του κατακερματισμού της αγοράς και την εξασφάλιση **πανευρωπαϊκά ισότιμων όρων** για χρήστες υπηρεσιών πληρωμών και ΠΥΠ.

Η **Τράπεζα της Ελλάδος** αναγνωρίζει πως οι καινοτόμες λύσεις στις πληρωμές αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη μιας **ενιαίας και ανταγωνιστικής** αγοράς πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ.

Σκοπός της είναι οι ρύσεις που θα υιοθετηθούν **να μη συνιστούν φραγμό εισόδου ή παράγοντα κατακερματισμού της αγοράς υπηρεσιών πληρωμών**, αλλιώς ούτε και απειλή για την **ασφάλεια** και την **ακεραιότητα** των συστημάτων πληρωμών.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της αλλιώς και ως αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει πλήθος αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τις πληρωμές λιανικής. Συνεπώς, διευρύνοντας τον ρόλο της, η Τράπεζα της Ελλάδος:

- **εκδίδει** τραπεζογραμμάτια ευρώ και είναι *αρμόδια για την κυκλοφορία και διαχείρισή τους*, όπως και των κερμάτων ευρώ, στην Ελλάδα,
- **εποπτεύει** τους ΠΥΠ, καθώς και ορισμένες άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων του *χρηματοπιστωτικού τομέα* της ελληνικής οικονομίας, αποβλέποντας στη διαφάνεια των συναλλαγών και στοχεύοντας στη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του πιστωτικού συστήματος,
- **ασκεί** την *επίβλεψη των συστημάτων και των μέσων πληρωμών*, με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας, της

αξιοπιστίας και της αποδοτικότητάς τους,

- **είναι υπεύθυνη** για την ομαλή λειτουργία και *διαχείριση* της ελληνικής συνιστώσας του συστήματος μεγάλων πληρωμών TARGET2 και διαχειρίζεται τις υπηρεσίες του TARGET, TIPS και T2S, προωθεί και συντονίζει πολιτικές σχετικά με την κυβερνοασφάλεια και την αντοχή του χρηματοοικονομικού οικοσυστήματος (σε κάθε περίπτωση, η βασική αρμοδιότητα για την εκπλήρωση των αναγκών απαιτήσεων και την ασφαλή εκτέλεση των συναλλαγών ανήκει στους ΠΥΠ),
- **προωθεί** ρυθμίσεις για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την αποτελεσματική διαχείριση χρηματοπιστωτικών κρίσεων,
- **υποστηρίζει** την έρευνα (π.χ. δημοσιεύοντας *εκθέσεις* και εκπονώντας μελέτες στο πλαίσιο της παρακολούθησης και ανάλυσης της νομισματικής πολιτικής), την καινοτομία (π.χ. δημιουργία κόμβου καινοτομίας FinTech Hub) και την τεχνολογία (π.χ. συμμετέχοντας ενεργά στις σχετικές ερευνητικές προσπάθειες του Ευρωσυστήματος αναφορικά με την τεχνο-

λογία DLT), με σκοπό να βελτιώσει την ασφάλεια, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών,

- **εξυπηρετεί** το Ελληνικό Δημόσιο ως *ταμίας και εντολοδόχος του*,
- **προωθεί** τις *πολιτικές του Ευρωσυστήματος* σε θέματα πληρωμών λιανικής,
- **συλλέγει**, καταρτίζει και δημοσιεύει ευρύ φάσμα *στατιστικών στοιχείων* που αφορούν τις πληρωμές λιανικής στην Ελλάδα,
- **λειτουργεί** ως *καταλήτης* και εγγυητής της *ασφαούς, αποτελεσματικής και εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς πληρωμών*, καθώς και της *διατήρησης ισότιμων όρων μεταξύ των ΠΥΠ*.

Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί πυλώνα **σταθερότητας** για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και με τις ενέργειές της, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, διασφαλίζει την **ομαλή λειτουργία** της αγοράς πληρωμών λιανικής στην Ελλάδα.

HUB
FINTECH
innovation

